

Начало>Вашите права>Жертви на престъпления>Обезщетение>Претендиране на обезщетение от извършителя

Претендиране на обезщетение от извършителя

Информация за това как да се търси обезщетение от извършителя на престъплението

Съответният инструмент на правото на ЕС е Директива № 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (Директива за правата на жертвите).

Член 16 от Директивата за правата на жертвите предвижда, че всички жертви на престъпления имат право на решение за обезщетение от извършителя в хода на наказателното производство.

Тук ще намерите информация за това как да търсите обезщетение от извършителя на престъплението по време на съдебния процес (наказателното производство).

За да намерите информация, която се прилага за Вашия случай, следва да разгледате информацията за държавата от ЕС, в която ще се проведе наказателното производство .

**Моля, изберете съответното знаме на държавата, за да получите по-подробна национална информация.**

Последна актуализация: 08/10/2020

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.

**Претендиране на обезщетение от извършителя - България**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Наказателно-процесуалният кодекс на Република България урежда реда за предявяване на искове за обезщетение на пострадалите от престъпления в наказателното производство. Ако пострадалият не предяви претенция за обезщетение в наказателния процес или счита, че присъдената компенсация не покрива всички претърпени вреди, има право да предяви иск за обезщетение съгласно разпоредбите на Закона за задълженията и договорите пред гражданския съд, като делото се разглежда по реда, предвиден в Гражданския процесуален кодекс.

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Граждански иск за обезщетение на вредите и за установяване на пострадалия, като граждански ищец се предявява в съдебното производство най-късно до започването на разпоредителното заседание пред първоинстанционния съд. Съдът изпраща съобщение за насрочване на разпоредителното заседание, като в 7-дневен срок от връчването на съобщението пострадалият или неговите наследници могат да направят искания за конституиране като частен обвинител и граждански ищец, а ощетеното юридическо лице – като граждански ищец.

**За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Гражданският иск може да бъде подаден от пострадалия или от неговия повереник. Молбата може да бъде устна или писмена. Гражданският иск трябва да съдържа: трите имена на подателя и на лицето, срещу което се предявява искът; наказателното дело, по което се подава; престъплението, от което са причинени вредите, и характерът и размерът на вредите, за които се иска обезщетение. Гражданският иск в съдебното производство може да бъде предявен както срещу подсъдимия, така и срещу други лица, които носят гражданска отговорност за вредите, причинени от престъплението.

**Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не.

**Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Доказателствата трябва да бъдат представени в съдебното производство. Гражданският ищец има право да участва в съдебното производство; да иска обезпечаване на гражданския иск; да се запознава с делото и да прави необходимите извлечения; да представя доказателства; да прави искания, бележки и възражения и да обжалва актовете на съда, които накърняват неговите права и законни интереси.

**Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Такси за съдебни разноски или други разходи, свързани с гражданския иск, не се дължат от пострадалия.

**Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Пострадалият/гражданският ищец могат да упълномощават повереник. Когато пострадалият/гражданският ищец представи доказателства, че не е в състояние да заплати адвокатско възнаграждение, желае да има повереник и интересите на правосъдието изискват това, съдът, който разглежда делото като първа инстанция, му назначава повереник.

**Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Първоинстанционният съд се произнася по гражданския иск с определение, което се обявява в разпоредителното заседание. Отказът на съда трябва да бъде мотивиран. Отказът не може да бъде обжалван.

**Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Отказът на наказателния съд по граждански иск не може да бъде обжалван. Пострадалият има право да предяви иск за обезщетение пред гражданския съд и делото се разглежда в съответствие с процедурата, установена в Гражданския процесуален кодекс. Ако наказателното дело не е приключило, гражданският иск пред гражданския съд ще бъде спряно до приключване на наказателното дело.

**Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

След като извършителят на престъплението е осъден, пострадалият може да подаде молба до съда за издаване на изпълнителен лист.

Изпълнителният лист дава право на пострадалия да образува изпълнително дело пред съдебен изпълнител, за удовлетворяване на присъденото му от съда обезщетение.

Последна актуализация: 08/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Чехия**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Имате правото да присъедините иска си за обезщетение към наказателното преследване на извършителя. В този случай в окончателното си решение съдът може, освен да наложи наказание на извършителя, да го задължи да заплати и обезщетение. Освен това можете да претендирате правото си на обезщетение и отделно в рамките на гражданско дело.

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Във всеки момент преди първото заседание на съда, преди събирането на доказателства.

**За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Необходимо е да се определи подробно какво иска лицето, претърпяло вредата, и то да претендира и да представи доказателства за отделните увреждания.

**Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не

**Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Какви доказателства ще представите в съда в подкрепа на Вашия иск зависи единствено от Вас. Разбира се, за да бъде решението във Ваша полза, са необходими пълни и убедителни доказателства.

**Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Не

**Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Да, за собствена сметка.

**Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Ако не сте доказали обхвата на вредите или ако необходимото събиране на доказателства удължава наказателното производство. В този случай съдът ще насочи Вашия иск за вреди към гражданскоправни средства за защита.

**Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Имате право да обжалвате до постановяване на решението относно обезщетението.

**Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

Ако извършителят не изпълни това, което му е разпоредено, можете да подадете молба до съда за принудително изпълнение на решението от съдебен изпълнител.

Последна актуализация: 15/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Дания**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Искът на ищеца за обезщетение трябва да се подаде по време на наказателното производство в съда. В този случай съдията може да реши да разгледа искам или да откаже разглеждането му. Решението може да зависи от това дали извършителят оспорва искам, както и от наличието на документация по искам, включително за размера му.

Искът срещу извършителя трябва да се предяви в съда писмено или устно, така че извършителят да има възможност да отговори на искам. Това може да стане с явяване на ищеца лично или чрез представител (обикновено процесуален представител) по време на делото.

Искът може да се подаде и в полицията, която след това включва искам във всякакви съдебни производства.

Ако искът е разгледан от съдилищата по време на наказателното производство, ищецът може също да изпрати искам на датската Комисия за обезщетяване на травми от престъпления. Това се отнася преди всичко за дела, по които съгласно съдебното решение извършителят не плаща обезщетение.

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Исковете за обезщетение трябва да бъдат представени още на първия разговор с полицията и трябва да се представят не по-късно от главното съдебно заседание.

**За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча обща сума и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Ако сте понесли вреда, за която е отговорен извършителят, можете да поискате обезщетение за нея. Датският Закон за отговорността и обезщетението съдържа, наред с другото, и различни позиции, за които ищецът може да поиска обезщетение.

Те включват:

Разходи за лечение

Пропуснати приходи

Морални и телесни вреди

Трайно увреждане

Загуба на работоспособност

Загуба на главен източник на доход

Разходи за погребение

Непозволено увреждане

Грубо нарушение

Щети на имущество

Имуществена вреда

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Може да се използва формулярът за искова молба, предоставен от датската Комисия за обезщетяване на травми от престъпления. Комисията препоръчва като ищец да използвате формуляра, но това не е задължително изискване.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на своя иск?**

Те зависят от това за какво претендирате обезщетение. Загубата трябва да бъде правдоподобна, а за някои позиции има изискване за действителна документация относно размера на загубата.

Документацията може например да включва разписки за разходи, направени във връзка с престъпление. В допълнение, във връзка с определянето на степента на увреждане често се използват медицински досиета и медицински заключения. По отношение на пропуснати доходи и загуба на работоспособност, ищецът трябва да представи документация относно дохода си както преди, така и след увреждането, под формата на фишове за заплата, годишни отчети и, където е приложимо, декларация за заплата от работодателя си.

Ако съдът установи, че искът не е адекватно документиран и ответникът оспори изплащането на обезщетението, ищецът е изправен пред риска съдът да не включи иска за обезщетение в наказателното производство.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Не. Ако искът се предявява във връзка с наказателното дело, няма разходи, свързани с него, за ищеца.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се води производството?**

Да. Като ищец имате възможността, при определени условия съдът да назначи безплатно ваш процесуален представител.

#### **Кога наказателният съд би отхвърлил или отказал да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

По всяко време на наказателното производство съдът може да откаже да заведе граждански иск, ако прецени, че той не може да се разглежда по време на наказателното производство без значително неудобство.

Искът няма да се разглежда, ако съдът реши, че информацията в подкрепа на иска е непълна или, че осъдителната или оправдателната присъда по отношение на престъплението няма да доведе до решение в подкрепа на иска.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Срещу решението на съда да не включва иска за вреди по време на наказателното производство не може да се подаде апелативна жалба или иск. Вместо това, ищецът може да заведе иск за обезщетение по гражданско дело или да го заведе пред датската Комисия за обезщетяване на травми от престъпления.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Можете първоначално да се обърнете към извършителя, който може да ви плати незабавно. По този начин ще можете да получите вашето обезщетение бързо и да уредите случая.

Ако извършителят не желае да плати доброволно, или има повече искове за обезщетение, които изискват по-дълго производство, можете да предявите вашите искове пред датската Комисия за обезщетяване на травми от престъпления.

За да е ясно, трябва да се посочи, че няма условие първо да сте се опитали да си възстановите иска от извършителя преди да подадете искова молба до датската Комисия за обезщетяване на травми от престъпления.

Датската Комисия за обезщетяване на травми от престъпления на по-късен етап ще заведе обратен иск срещу извършителя.

Последна актуализация: 05/05/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Германия**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Единственото необходимо условие е да предявите иск за встъпване [граждански иск в наказателното производство], в който са посочени подробно предметът и основанията за иска (за повече подробности вж. въпрос 3). Искът може да бъде предявен пред полицията, прокуратурата или компетентния съд (вж. въпрос 2).

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Искът може да бъде предявен в писмен вид, когато се съобщава за престъплението на полицията. Той може да бъде предявен в писмен вид и по-късно пред прокуратурата или съда или да бъде регистриран от съдебния секретар в Rechtsantragsstelle (служба в германските съдилища, до която могат да се подават искове и други декларации). Иск може да бъде предявен и устно в главното производство.

Като цяло се препоръчва искът да бъде предявен възможно най-рано, не на последно място за да се избегне ситуация, при която не се взема решение поради значително процедурно забавяне.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

В иска следва да посочите ясно какво искате от ответника и защо. По правило, ако претендирате за парична сума за обезщетение за финансова загуба (например пропуснати ползи, увредено имущество), следва да определите точно нейния размер. Размерът на обезщетението за болки и страдания (Schmerzensgeld), от друга страна, може да бъде оставен на преценката на съда. Дори тогава обаче трябва да определите приблизителна стойност и да представите базата, въз основа на която да бъде изчислен или оценен размерът на Schmerzensgeld. Трябва да представите по възможно най-подробен начин фактите, обосноваващи Вашия иск (например описание на престъплението, информация за причинените увреждания и имуществени вреди).

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не, няма специален формуляр.

Пример за иск по процедурата за встъпване може да бъде намерен на стр. 63 (пример 5) от ръководството на английски език „Guide for victims“ (на немски: Opferfibel), публикувано от Федералното министерство на правосъдието и защитата на потребителите. Ръководството за жертвите относно

правата на пострадалите в наказателното производство може да бъде намерено, наред с другото, на адрес <https://www.hilfe-info.de/> под заглавието „Publications“ („Публикации“) на английски език на уебсайта.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Следва да изброите или да представите всички налични доказателства, необходими за доказване и за обосновка на Вашия иск (например фактури, удостоверения). Можете също така да се позовете изрично на докладите и свидетелските показания, които сте дали на полицията, или на самия обвинителен акт.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Ако в качеството си на ищец получите исканото обезщетение, няма да ви бъдат начислявани съдебни такси; всички разходи, които трябва да направите, например пропуснати ползи поради участие в съдебно производство, се поемат от ответника.

Ако искът Ви не е уважен или е уважен само частично, ако оттеглите своя иск или ако съдът се въздържа да постанови решение, съдът се произнася след надлежно разглеждане на иска кой да поеме съдебните разходи и разходите на страните (например разходи от правен характер).

За разлика от гражданските дела, дори искът за обезщетение да не бъде уважен, Вие в качеството си на увредено лице не трябва да плащате съдебни такси.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Не е задължително да наемете адвокат, но в определени случаи може да е препоръчително. Например ако става въпрос за сложно дело, включващо няколко престъпления, и ако са налице трудни въпроси, свързани с гражданската отговорност, или ако съдът реши, че исковете, по които е присъдил обезщетение (например парична сума), трябва да бъдат изпълнени в рамките на изпълнително производство. Ако е налице съответствие с правните условия (по-специално с нуждите), може да бъде предоставена правна помощ за покриване на разходите за адвокат.

#### **Когато наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Съдът няма да постанови решение относно иск за обезщетение, ако ответникът бъде оправдан или ако производството е спряно, ако искът е недопустим или неоснователен според съда или ако, по изключение, не е подходящо искът да бъде разгледан като част от наказателното производство.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Възможно е да подадете пряка жалба срещу решението на съда да се въздържа от постановяване на решение по иска, тъй като счита, че условията за постановяване на такова решение не са изпълнени.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

Решения по иски за встъпили ищци и спогодби, постигнати в процедурата за встъпване в производство, могат да бъдат изпълнени съгласно общите правила за изпълнение. Принудително изпълнение се извършва въз основа на подлежащо на изпълнение копие на решението или постигнатото споразумение, които се издават от секретаря на наказателния съд.

Последна актуализация: 06/12/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [et](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Естония**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Имате правото да предявите граждански иск за обезщетение за вреди срещу обвиняемия като част от наказателното производство.

Разследващият орган или прокуратурата трябва да разяснят на жертвата процедурата за предявяване на граждански иск, основните изисквания по отношение на гражданския иск, крайния срок за подаване на граждански иск и последиците от неспазването на този краен срок.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Имате правото да предявите граждански иск не по-късно от 10 дни след разглеждането на преписката по делото. Възможно е да подадете молба до прокуратурата за удължаването на този срок.

Ако крайният срок бъде удължен, гражданският иск ще бъде оставен без разглеждане, но в този случай можете да предявите иск за обезщетение пред граждански съд.

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Що се отнася до гражданския иск, можете да подадете молба, чиято цел е да се възстанови или да се поправи състоянието на благополучие, нарушено от деянието, което е предмет на наказателното производство. Фактическите обстоятелства, които са в основата на този иск, трябва да се припокриват в значителна степен с разглежданите във връзка с извършеното престъпление факти и трябва да е възможно такъв иск да се разглежда и в рамките на гражданско производство.

Гражданският иск трябва да бъде предявен в писмен вид и да съдържа данни за ищеца и за ответника и да излага ясно изразеното твърдение на жертвата и фактическите обстоятелства и доказателства, на които се основава нейният иск. Искът трябва да бъде изчерпателен (т.е. той трябва да включва сумите за всички видове вреди, за които жертвата претендира обезщетение). При иск за обезщетение за неимуществени вреди размерът на претендираното обезщетение може да остане неопределен и да бъде поискано справедливо обезщетение по усмотрение на съда.

Органът, който води производството, може да определи краен срок за отстраняване на недостатъци в гражданския иск.

#### **Има ли специални формуляри за такива иски?**

Няма определени формуляри за граждански иски.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Гражданският иск трябва да бъде придружен от доказателства за фактите, които са в основата на искам на жертвата и на които жертвата възнамерява да разчита, независимо от представените от прокуратурата доказателства.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Разглеждането на гражданския иск в рамките на наказателното производство е освободено от държавни такси, с изключение на граждански иск за обезщетение на неимуществени вреди, ако искането за такова обезщетение се основава на причини, различни от причиняване на телесна повреда, други здравни проблеми или смъртта на лице, което осигурява доходите.

Ако гражданският иск бъде отхвърлен, разноските, свързани с производството по гражданския иск или доказването на иска в рамките на публичното право, се поемат от жертвата. Ако гражданският иск е уважен частично, съдът разпределя разноските, свързани с производството по гражданския иск, между жертвата, обвиняемия и ответника, като вземе предвид всички обстоятелства. Съдът може да реши разноските на жертвата, свързани с производството по гражданския иск, да бъдат поети частично или напълно от жертвата, ако разпоредбата за плащане на разноските от ответната страна би било изключително неправомечно и неоснователно по отношение на последната.

Ако съдът откаже да разгледа гражданския иск поради оправдателна присъда или прекратяване на наказателното производство, разноските, свързани с производството по гражданския иск, се поемат от държавата. Ако съдът откаже да разгледа гражданския иск поради други причини, той ще разпредели разноските, свързани с производството по гражданския иск, между жертвата и държавата, като вземе предвид всички обстоятелства.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Ще получите държавна правна помощ, ако са налице основанията, предвидени в Закона за държавната правна помощ. Ако съдът счита, че е възможно основните Ви интереси да не бъдат защитени в достатъчна степен без помощта на адвокат, той може да реши по собствена инициатива да Ви предостави държавна правна помощ въз основа на и съгласно процедурата, предвидена в Закона за държавната правна помощ.

Дадено лице може да получи държавна правна помощ, ако финансовото му положение към момента на искане на правна помощ показва, че не е в състояние да заплати за компетентни правни услуги, или ако е в състояние да заплати за такива услуги само частично или на вноски, или ако финансовото му положение след плащането за правни услуги не му позволява да задоволи основните си нужди, свързани с препитанието.

Държавна правна помощ се предоставя на лица, които към момента на подаване на молбата за държавна помощ пребивават в Република Естония или в друга държава — членка на Европейския съюз, или са граждани на Република Естония или на друга държава — членка Европейския съюз. Правна помощ се предоставя на други лица само ако това произтича от международно задължение, което е обвързващо за Естония.

В Закона се посочват основанията за отказ да се предостави държавна правна помощ. Държавна правна помощ не се предоставя, ако например заявителят е в състояние да защитава сам правата си; ако заявителят притежава имущество, което може да бъде продадено без особени затруднения, за да бъдат покрити разходите за правни услуги; и ако разходите за правни услуги вероятно не надвишават два пъти средния месечен доход на заявителя, намален с данъците и задължителните застрахователни плащания, сумите, предназначени съгласно законодателството за изпълнение на задължение за издръжка, както и разумните разходи за жилище и транспорт. Държавна помощ не се предоставя и ако при дадените обстоятелства е очевидно, че е малко вероятно заявителят да може да защити правата си; ако е подадена молба за държавна правна помощ с цел да се предяви иск за неимуществени вреди и няма първостепенни причини от обществен интерес по делото; или ако възможните ползи за заявителя при произнасянето по делото са неоснователно малки в сравнение с очакваните разноски за правна помощ на държавата.

Държавна правна помощ се предоставя въз основа на молба, подадена от лицето. Ако дадено лице подаде молба за държавна помощ в наказателно производство в качеството си на жертва, предоставянето на държавна правна помощ на лицето се решава от съда, който гледа делото, или в хода на следствието по наказателно дело — съдът, който е компетентен да гледа наказателното дело.

Молба за държавна правна помощ трябва да се подаде на естонски език, като се използва съответният формуляр. Молба може да бъде подадена и на английски език, ако правната помощ се иска от физическо лице, което пребивава в друга държава — членка на Европейския съюз, или което е гражданин на друга държава — членка на Европейския съюз.

Лице, което подава молба за държавна правна помощ, трябва да приложи към молбата си надлежно изготвена и подписана декларация за финансовото положение на заявителя и, ако е възможно, други доказателства за положението. Ако лицето не пребивава в Естония, то трябва да приложи към молбата си декларация за доходите си и доходите на членовете на неговото семейство през последните три години, издадена от компетентния орган на държавата на пребиваване на лицето. Ако тази декларация не може да бъде представена по независещи от заявителя причини, предоставянето на държавна правна помощ може да бъде решено без декларацията.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Съдът може да откаже да разгледа граждански иск, по-специално ако искът не отговаря на съответните изисквания, ако наказателното производство е прекратено или ако е постановена оправдателна присъда. Даден съд може да откаже да разгледа граждански иск, ако жертвата или ответника по гражданския иск не се явят в съда по време на заседанието и делото не може да бъде гледано без тяхното присъствие. Освен това даден съд може да откаже да разгледа граждански иск, ако има издадена присъда.

Гражданският иск се отхвърля, ако няма основания за неговото уважаване.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако съдът е отказал да разгледа гражданския Ви иск, можете да претендирате обезщетение за вреди пред граждански съд. Имате право да подадете жалба срещу решението на съд от първа инстанция пред областния съд.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

Ако осъденият нарушител не изплати присъдената с решението сума, имате право да се обърнете въз основа на съдебното решение към съдебен изпълнител, който ще образува изпълнително производство.

Последна актуализация: 15/08/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Гърция**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя на престъплението в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

В досъдебната фаза на наказателно производство, когато подавате жалба до подходящия прокурор или полицейски орган, следва да заявите, че желаете да бъде конституиран като граждански ищец (politikós enágon), в който случай следва да заявите желанието си в самата жалба. Можете



да заявите желанието си и по време на разследването на престъплението, в отделен документ (dikógrafo), с който уведомявате полицията, прокурора или разследващите органи, и дори можете да направите пряко заявление пред съда, преди той да е започнал да разглежда доказателствата (членове 63—83 от Наказателно-процесуалния кодекс).

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

А) В досъдебната фаза, както е посочено по-горе (член 83 от Наказателно-процесуалния кодекс)

Б) В съда, чрез обикновено устно изявление преди започването на разглеждането на доказателствата, **без да е необходима писмена досъдебна процедура**, ако претендирате за обезщетение за болка, страдание и неимуществени вреди, претърпени вследствие на извършеното срещу вас престъпление, или чрез **вървяване на официално уведомление на обвиняемия** най-малко пет дни преди датата на изслушването, ако претендирате за обезщетение за имуществени вреди (членове 66, 67, 83 от Наказателно-процесуалния кодекс).

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

По принцип в заявлението, че желаете да бъдете конституиран като граждански ищец в наказателното производство, трябва да се направи обобщение на случая, да се посочат основанията, поради които считате, че имате право да встъпите в производството, както и да се определи представител *ad litem* по седалището на съда, ако не пребивавате там постоянно.

Ако заявлението, че желаете да бъдете конституиран като граждански ищец в наказателното производство, касае иск за обезщетение за болка, страдание и неимуществени вреди, не е необходима писмена процедура. В тези случаи гражданският ищец обикновено подава молба за символична сума, а не за цялата сума по искам. Ако съдът признае обвиняемия за виновен, той ще разпорежи тази символична сума да ви бъде изплатена като обезщетение. За останалата част от сумата ще трябва да предявите отделен иск пред гражданските съдилища. Ако искът ви се отнася до обезщетение за имуществени вреди, причинени ви вследствие на престъплението, трябва да върчите на ответника официално уведомление най-малко пет дни преди процеса, като представите разбивка по отделни категории вреди.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не се предвижда специален формуляр. В изявлението ви трябва да се съдържа всичко изложено по-горе. Както бе посочено по-горе, специална досъдебна процедура се изисква само когато от наказателния съд е поискано да присъди обезщетение за имуществените вреди, в който случай на обвиняемия трябва да бъде върчено официално уведомление пет дни преди изслушването.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Преди разглеждането на делото трябва да представите всички документи, които доказват вашия иск, т.е. медицински удостоверения, изявления, показания на свидетели и всякакви други доказателства.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Трябва да платите такса за предявяване на граждански иск в размер на 40 EUR (член 63 от Наказателно-процесуалния кодекс в момента в сила).

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

В законодателството (член 41 и следващи от Закон 4689/2020) се предвижда правна помощ за граждани на държава — членка на ЕС, граждани на трети държави и лица без гражданство, които са с ниски доходи, ако пребивават законно или имат обичайно местопребиваване в Европейския съюз. По граждански и търговски дела граждани с ниски доходи са тези, чийто годишен семеен доход е не повече от две трети от минималния годишен личен доход, установен в действащото законодателство. В случай на спор на национално равнище доходите на другата страна в спора не се вземат под внимание. Жертвите на престъпления, посочени в член 41, параграф 3 от Закон 4689/2020 също имат право на правна помощ във връзка с всички наказателни или граждански искове.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Ако по някаква причина наказателният съд постанови спиране или прекратяване на наказателното преследване, той не може да разгледа гражданския иск. Съдът ще отхвърли гражданския иск и ако той не е бил подаден законосъобразно, както е описано по-горе, ако е лишен от всякакво правно основание, ако е неоснователен по същество, например тъй като не сте пострадали пряко вследствие на престъплението или ако не разполагате със съответния правен интерес.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Можете да подадете обикновена жалба (*efesi*) срещу оправдателната присъда, постановена от районния наказателен съд, едноличния първоинстанционен съд или първоинстанционния съд с тричленен състав, или от апелативния съд за правонарушения (*plimellima*), ако ви е разпоредено да платите обезщетение или разноските, но само на това основание (член 486, параграф 1b от Наказателно-процесуалния кодекс). Можете също така да подадете обикновена жалба срещу **решението за наложената на обвиняемия присъда**, доколкото с него се отхвърля вашият иск с мотива, че е лишен от всякакво правно основание, или ви се присъжда финансово или материално обезщетение, при условие че общата искана сума надхвърля 100 EUR, ако жалбата е подадена срещу решение на районния наказателен съд, 250 EUR, ако е подадена срещу решение на едноличния първоинстанционен съд или на едноличния съд за непълнолетни, или 500 EUR, ако е подадена срещу решение на първоинстанционен съд с тричленен състав или съда за непълнолетни с тричленен състав. Можете да подадете **касационна жалба** (*anaíresi*) срещу **решението за наложената на обвиняемия присъда**, доколкото с него се отхвърля вашият иск с мотива, че е лишен от всякакво правно основание (член 505 от Наказателно-процесуалния кодекс), или срещу **оправдателна присъда**, ако ви е било разпоредено да платите обезщетение и разноските (член 506 от Наказателно-процесуалния кодекс).

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя на престъплението и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Присъденото от наказателния съд обезщетение представлява всъщност присъждане по граждански иск. Следователно принудителното изпълнение на това решение се осъществява в рамките на изпълнителното производство във връзка със съдебни решения по граждански дела (*anankastikí ektélesi*).

Последна актуализация: 14/06/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Испания**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя на престъплението в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

В испанското право обичайната процедура за претендиране на обезщетение за причинени вреди е тази на наказателното производство, в рамките на което се разглеждат въпроси както на наказателната отговорност, така и на гражданската отговорност. По тази причина следственият съд (*Juzgado de Instrucción*) предлага на увреденото лице да предяви граждански иск, така че то да може да заяви дали желае да претендира за вреди в рамките на наказателното производство или желае да запази правото си да претендира обезщетение за причинените вреди чрез гражданско производство.

Ако увреденото лице заяви, че желае да претендира за обезщетение за вреди в рамките на наказателното производство, то може да избере дали прокурора да предяви граждански иск от негово име (това ще се случи и ако то не е изявило предпочитание) или, ако желае, да се яви лично (чрез адвокат и съдебния пълномощник).

Ако увреденото лице избере да претендира за обезщетение за вреди извън наказателното производство, то трябва да започне гражданско производство съгласно правилата за тези производства.

Следователно жертвата може да предяви иска за обезщетение за вреди пред съда или лично, посредством изявление в момента, в който ѝ е предоставена възможността да бъде конституирана като граждански ищец, или посредством искане в писмен вид, или чрез адвокат или съдебен пълномощник. Това писмено изявление не е от съществено значение: ако не бъде представено, прокурорът ще извърши действията както по гражданския иск, така и по наказателното производство.

При изготвянето на исквата молба можете да получите помощ от Службите за подкрепа на жертвите на престъпления (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), които можете да намерите във всички автономни области, в столиците на почти всички провинции, както и в други градове; по отношение на терористични престъпления можете да получите помощ от Службата за информация и подкрепа на жертвите на тероризъм към Националния висш съд (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?**

Можете да предявите иска си във всеки момент от производството, при условие че го направите преди началото на фазата на устните състезания. Следственият съд Ви предлага възможност да предявите иска по време на фазата на разследването, след като е бил уведомен за наличието на увредено лице.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

В иска следва да се уточни размерът на претърпените вреди и съдържанието на съответните фактури или декларации за разноски в негова подкрепа, които на по-късен етап ще бъдат разгледани от съдебен експерт.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

В подкрепа на иска за обезщетение за вреди следва да представите съответните фактури или декларации за разноски, които го подкрепят. Ако сте подали молба за правна помощ, от Вас ще бъде поискано да представите доказателство за Вашите доходи и активи.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Не

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Като жертва заявител от момента на първия Ви контакт с органите и длъжностните лица имате правото да получавате информация за процедурата за получаване на правни съвети и защита и, ако е приложимо, условията за безплатно им получаване. Службите за подкрепа на жертвите на престъпления ще Ви предоставят и тази информация.

Като жертва заявител ще бъдете в състояние да подадете искането си за признаване на правото Ви на правна помощ до длъжностното лице или органа, който ви е предоставил информацията за процедурата за получаване на правни съвети и защита и, когато е уместно, за безплатното им получаване. Длъжностното лице или органът ще предаде искането Ви, заедно с предоставените документи, на съответната адвокатска колегия. Искането Ви може да бъде подадено и до Службите за подкрепа на жертвите на престъпления, които ще го предадат на съответната адвокатска колегия.

По принцип като жертва заявител можете да се възползвате от услугите за правни насоки, чрез които се предлага информация във връзка с правната уредба на всички граждани. Тези услуги са организирани от адвокатските колегии във всеки съдебен район.

За да имате достъп до тях, трябва да попълните формуляр, който може да бъде намерен в съдилищата, в Министерството на правосъдието и в други държавни служби, и да докажете, че средствата Ви за издръжка не са достатъчни. Трябва да подадете своето искане до адвокатската колегия в съответния съдебен район, в който пребивавате, ако наказателното производство все още не е започнало. След началото на наказателното производство можете да получите безплатна правна помощ по всяко време, при условие че като жертва се явите лично по време на производството.

Ако сте жертва на престъпление, свързано с основано на пола насилие, не е необходимо първо да докажете, че не разполагате с достатъчно средства, за да получите правна помощ.

Ако сте жертва на тероризъм, също можете да получите правна помощ.

Като жертва на престъпление можете да подадете молба за правна помощ в Испания, ако сте гражданин на която и да е държава — членка на ЕС, и докажете, че не разполагате с достатъчно средства.

Независимо от наличието на средства за образуване на съдебно производство, правото Ви на правна помощ ще бъде признато и помощта ще Ви бъде предоставена незабавно, ако сте жертва на основано на пола насилие, тероризъм или трафик на хора, във всяко производство, което е свързано със, произтичащо от или е резултат от статута Ви на жертва, или ако сте малолетно или непълнолетно лице или имате интелектуална недостатъчност или психично заболяване, когато сте жертва на тормоз или малтретиране.

Това право ще се прилага и по отношение на бенефициери на всякакъв вид помощ, в случай че жертвата почине, при условие че те не са участвали в деянията.

За целите на предоставяне на правна помощ Ви е качеството си на ищец ще се считате за жертва, когато е подадена жалба или е предявен иск или когато е образувано наказателно производство във връзка с някое от посочените престъпления, и ще запазите този статут, докато е в ход наказателното производство или до постановяването на осъдителна присъда след приключване на производството.

Правото на правна помощ ще бъде загубено след произнасянето на окончателна оправдателна присъда или след спиране или прекратяване на производството поради това, че престъпните деяния не са доказани, без да е задължително да се възстановяват разходите за всички получени до момента безплатни ползи.

В различните производства, които могат да бъдат инициирани в резултат на статута Ви на жертва на установените престъпления, и по-специално при производства във връзка с основано на пола насилие, трябва да използвате услугите на същия адвокат, при условие че правото Ви на защита е надлежно гарантирано.

Имате правото на правна помощ, ако годишният Ви доход и доходът на домакинството като цяло не надвишават:

два пъти публичния индекс на доходите с многостранно действие (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples* — IPREM), който е в сила към момента на подаване на искането, ако въпросните лица не са част от което и да е домакинство. IIPREM е индекс, чиято стойност се установява ежегодно и който се използва за определяне на размера на определени помощи или прага за допустимост за определени помощи, права или публични услуги.

два и половина пъти IPREM, който е в сила към момента на подаване на искането, когато въпросните лица са част от което и да е домакинство с по-малко от четирима членове.

три пъти IPREM, когато домакинствата включват четирима или повече членове.

Ако в качеството си на жертва се ползвате от правна помощ, няма да е необходимо да заплащате следните разходи:

предварителна правна консултация.

възнаграждения за адвокат и съдебен пълномощник.

разходи, произтичащи от публикуването на обявления в официални вестници.

депозитите, необходими за подаването на определени жалби.

плащания за вещи лица.

Освен това ще се ползвате от 80 % намаление от цената на нотариалните документи и удостоверенията от имотния и от търговския регистър.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

По принцип в случай на **престъпления, свързани с насилие, и на сексуални престъпления** съдът трябва да прецени дали е налице преднамерено (умишлено) престъпление, свързано с насилие, или сексуалнопрестъпление и да отрази констатацията си в съдебното решение, с което се приключва наказателното производство. В окончателното съдебно решение по наказателното производство трябва да бъде ясно определена причинно-следствената връзка между престъплението и уврежданията или вредите за здравето, или, ако е приложимо, смъртта.

Със съдебното решение, с което се приключва наказателното производство, е възможно също така да бъде разпоредено спиране на производството или неговото прекратяване.

Съгласно испанското законодателство по наказателноправни въпроси спирането на производството е целесъобразно, ако извършването на престъпление, довело до съдебното дело, не е надлежно доказано или ако се стигне до заключение, че е извършено престъпление, но няма достатъчно основания да се обвиняват конкретни лица за извършители, съучастници или помагачи.

Прекратяването на производството е целесъобразно, ако не е налице основателен признак за извършването на деянието, довело до съдебното дело, ако деянието не представлява престъпление или ако лицата, дадени под съд като извършители, съучастници или помагачи, изглежда са освободени от наказателна отговорност.

В случай на **терористични престъпления** съдът трябва да прецени като цяло дали е налице гражданска отговорност за деянията и вредите, предвидени в приложимото законодателство. Предоставянето на признатите съгласно испанското законодателство относно тероризма помощ и ползи, се подчинява на принципите относно предоставянето на обезщетение, определени в Европейската конвенция относно обезщетението на жертвите на престъпления, свързани с насилие.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако разследващият магистрат (в съд или съдебен орган) реши да прекрати производството — т.е. да разпореди, че е налице липса на основание за произнасяне — жертвата може да обжалва, ако се е явила лично по време на производството и е частен обвинител.

Съгласно испанското законодателство по наказателноправни въпроси спирането на производството е целесъобразно, ако извършеното престъпление, довело до съдебното дело, не е надлежно доказано или ако се стигне до заключение, че е извършено престъпление, но няма достатъчно основания да се обвиняват конкретни лица за извършители, съучастници или помагачи.

Прекратяването на производството е целесъобразно, ако не е налице основателен признак за извършването на деянието, довело до съдебното дело, ако деянието не представлява престъпление или ако лицата, дадени под съд като извършители, съучастници или помагачи, изглежда са освободени от наказателна отговорност.

В случай на **престъпления, свързани с насилие, и на сексуални престъпления** съдебно решение, с което се приключва наказателното производство и срещу което не е налице друго средство за правна защита, обикновено е необходимо, за да може да се подаде молба за предвидените от закона различни видове помощ. Във връзка с това окончателното решение по наказателното производство може да бъде обжалвано в определения срок чрез подаване на жалби, както е посочено във въпросното решение.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

В случай че извършителят е обявен за частично неплатежоспособен, държавата ще плати цялата помощ или част от нея.

Държавата ще встъпи в правата Ви срещу страната, която носи гражданска отговорност за престъплението, до пълния размер на временната или окончателната помощ, която Ви е била предоставена като жертва или бенефициер.

Държавата може да предяви регресен иск срещу страната, която носи гражданска отговорност за престъпното деяние, с който да поиска пълното или частично възстановяване на предоставената помощ.

Този иск се предявява, когато е уместно, чрез процедурата за административно принудително събиране и ще се прилага, наред с другото, в следните случаи:

когато окончателното съдебно решение постановява липсата на престъпление.

когато след плащане на помощта Ви — в качеството си на жертва, както и Вашите бенефициери, получите на каквото и да е основание пълно или частично обезщетение за понесените вреди в срок от три години от предоставянето на помощта.

когато помощта е получена въз основа на предоставяне на погрешна или преднамерено непълна информация или чрез други измамни средства, както и на умишленото пропускане на обстоятелства, които биха довели до отказ или намаляване на претендираната помощ.

когато присъденото в съдебното решение обезщетение е по-малко от временната помощ.

Този иск ще бъде предявен от държавата в качеството ѝ на участник в наказателното или гражданското производство, без да се засяга гражданският иск, който може да бъде предявен от прокурора.

Жертвите могат да получат помощ чрез съответните Служби за подкрепа на жертвите на престъпления или в случай на терористични престъпления могат да получат чрез Службата за информация и подкрепа на жертвите на тероризъм към Националния висш съд всякаква информация, която им е необходима по тези въпроси като жертви на престъпление.



Службите за подкрепа на жертвите на престъпления ще Ви предоставят информация за възможността, която имате като жертва да участвате в изпълнението на присъдата лишаване от свобода, и ще Ви съдействат по всички възможни начини, за да можете да упражнявате признатите Ви от закона права.

Ако сте жертва на тероризъм, Службата за информация и подкрепа на жертвите на тероризъм към Националния висш съд ще Ви предостави информационните средства, необходими за намирането на всякаква информация, свързана с изпълнението на присъдата лишаване от свобода, до момента на пълното ѝ изпълнение, особено в случаите, когато се предоставят обезщетения или се освобождават осъдените. Освен това в рамките на работата по досиетата за обезщетение тя ще Ви предостави в качеството Ви на жертва информация за получаване на удостоверения за окончателни решения, разпореждания да не се изпълняват граждански задължения и други документи, необходими за разглеждане на законоустановената помощ.

Последна актуализация: 17/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

## **Претендиране на обезщетение от извършителя - Франция**

### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Ако сте претърпели вреда вследствие на неправомерно поведение, можете да отнесете въпроса към съд, който да осъди извършителя да Ви обезщети за нанесеното увреждане. По този начин ще получите обезщетение. Вашият иск може да бъде предявен в гражданско или в наказателно производство.

Гражданско производство

Можете да отнесете въпроса към граждански съд, независимо дали лицето, отговорно за вредата, е извършило престъпление.

Компетентният съд се определя в зависимост от вида и цената на иска:

— за искове на стойност до 10 000 евро това е районният съд (*tribunal d'instance*).

— за искове на стойност над 10 000 евро това е окръжният съд (*tribunal de grande instance*) ([📄 Списък](#)).

Наказателно производство

Ако лицето, отговорно за вредата, е извършило престъпление, можете да предявите иск за обезщетение в рамките на наказателното производство. За целта можете да поискате да бъдете конституирани като граждански ищец в наказателното производство (*partie civile*), като отправите искане към следователите, прокурора (*procureur de la République*), разследващия съдия (*juge d'instruction*) или съда.

Трябва да сте претърпели лично вреди, причинени пряко от престъплението, предмет на производството.

Непълнолетни лица нямат право сами да подават молба за конституиране като граждански ищец в наказателно производство; родителите им трябва да направят това от тяхно име.

След като сумата на обезщетението бъде присъдена от гражданския или от наказателния съд, в полза на жертвата възниква право на вземане срещу осъденото лице, което става задължено лице. Правото на вземане е право, което жертвата може да упражни по принудителен ред.

В случай на затруднения при събирането на сумите е възможно:

да поискате от съда да издаде изпълнителен лист;

да ангажирате съдебен изпълнител, който ще може да изझे имущество.

Службата за подпомагане на жертвите на престъпления при събиране на вземания (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions — SARVI*) на Гаранционния фонд (*Fonds de garantie*) може също да Ви съдейства да съберете присъдените от съда обезщетения, но едва след приключване на наказателния процес.

Тази служба помага на жертви, претърпели леки телесни повреди или определени видове имуществени вреди, които не могат да бъдат обезщетени от Комисиите за обезщетяване на жертвите на престъпления (*Commissions d'indemnisation des victimes d'infractions — CIVIs*).

### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Можете да предявите искам си по време на досъдебното производство, водено от прокурор, или след това по време на разследването, което се води от разследващ съдия.

Той може да бъде предявен [📄 в писмен вид](#) и преди съдебното заседание (писмото трябва да пристигне 24 часа преди заседанието).

Можете също така да го предявите директно по време на заседанието в хода на съдебния процес. В такъв случай можете да предявите искам си устно или [📄 в писмен вид](#). Трябва да го направите преди прокурорът да се обърне към съда, за да изложи становището на обвинението и да предложи присъда.

### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча обща сума и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Искът Ви трябва да дава възможност за обезщетяване на всички претърпени от Вас вреди. Може да се търси обезщетение за три вида вреди: телесна повреда, която представлява увреждане на здравето или физическата или психическата цялост на дадено лице;

неимуществени вреди, които представляват увреждане на емоционалното благосъстояние, честта или репутацията;

имуществени вреди, които се отнасят до увреждане на имуществото и финансовите интереси на дадено лице.

Претърпените от Вас вреди трябва да са били причинени от конкретно събитие (злополука, грешка при доставка и т.н.);

лицето, от което търсите обезщетение, трябва да бъде отговорно за причинените вреди, а вредата трябва да е реална (деянието да Ви е причинило безспорна вреда), пряка (да Ви засяга лично) и конкретна.

Трябва да определите вредите прецизно и да представите доказателства за тях (фактури, снимки от злополуката и т.н.). Във Вашия иск трябва да бъде посочена конкретна сума, тъй като няма минимален или максимален размер. Съдът не може да осъди страната, срещу която е образувано делото, да заплати по-висока от исканата от Вас сума.

Вашият иск може да бъде предявен [📄 в писмен вид](#), без конкретни формалности, или устно пред съда.

### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не.

### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на своя иск?**

Трябва да предоставите информация, доказваща нанесената Ви вреда (снимки, фактури, свидетелски показания и т.н.) и отговорността на лицето, от което търсите обезщетение.

### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

По принцип няма конкретни разноски.

Все пак, ако прокурорът не започне разследване, макар и жертвата да смята, че е извършено престъпление и да желае да получи обезщетение, тя може при определени условия да сезира пряко разследващ съдия, като внесе тѣжба заедно с молба за [конституиране като граждански ищец](#) в наказателното производство. Това води до образуване на наказателно производство и до гражданското производство, чрез което да се търси обезщетение от извършителя.

След това разследващият съдия може да поиска от тѣжителя да внесе определена парична сума, чийто размер се определя от съдията в зависимост от доходите на ищеца. Внесената сума се нарича депозит (*consignation*). Тя трябва да бъде платена в определен от съдията срок, в противен случай искът се отхвърля.

Също така, ако прокурорът не образува съдебно производство, жертвата може да отправи «призовка за явяване» (*citation directe*) пред наказателния съд и да започне наказателно и гражданско производство срещу ответника. В този случай съдът може да изиска внасяне на депозит.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се води производството?**

За хора с ограничени финансови възможности може да бъде предоставена правна помощ, така че адвокатските възнаграждения и съдебните разноски, направени по време на процеса, да бъдат частично или изцяло заплатени от държавата. За най-тежките престъпления правната помощ се предоставя, без да се извършва проверка на финансовите възможности (вижте списъка в [член 9-2 от Закон № 91-647 от 10 юли 1991 г. относно правната помощ](#) (*Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique*).

Ако сте френски гражданин или гражданин на Европейския съюз, Вие имате право на правна помощ, дори и да не пребивавате във Франция, както и дори и да сте чужденец с обичайно и законно местопребиваване във Франция.

Някои органи за достъп до правни услуги, като правни центрове (*maisons de la justice et du droit*) или бюра за правна информация (*point d'accès au droit*), предоставят безплатни консултации по правни въпроси и могат да Ви помогнат, независимо от Вашето гражданство, при извършване на всякакви формалности с цел упражняване на дадено право, както и да Ви съдействат при извънсѣдебни процедури.

Същото се отнася за [сдруженията за подкрепа на жертвите](#), които по-специално предоставят безплатна правна помощ.

#### **Кога наказателният съд би отхвърлил или отказал да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Съдът може да приеме, че искането за конституиране като граждански ищец в наказателното производство е недопустимо, ако искът не отговаря на изискванията, по-специално ако съдът счете, че лицето не е било засегнато от разглежданото престъпление. Той може да се произнесе едновременно по наказателното обвинение (вина, лишаване от свобода и/или глоба) и гражданския иск (обезщетение). Съдът може да се произнесе по гражданския иск и на по-късен етап, ако прецени, че не разполага с всички факти.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако не сте удовлетворени от решението на съда, можете да поискате преразглеждане от апелативния съд, под чиято юрисдикция попада първоинстанционният съд.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на сѣдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

След като гражданският или наказателният съд определи размера на обезщетението, в полза на жертвата възниква вземане срещу осѣденото лице, което става задължено лице. Правото на вземане е право, което жертвата може да упражни по принудителен ред.

В случай на затруднения при събирането на сумите е възможно:

да поискате от съда да издаде изпълнителен лист;

да ангажирате сѣдебен изпълнител, който ще може да изземе имущество.

Службата за подпомагане на жертвите на престъпления при събирането на вземания към Гаранционния фонд може да Ви съдейства да получите и присъдените от съда обезщетение и лихви (и сумите за сѣдебни разноски), но едва след приключване на наказателния процес. Тази служба заплаща на жертвата сума (чийто размер зависи от нивото на постановената присѣда) и сама събира дължимите суми от осѣденото лице.

Службата за подпомагане на жертви на престъпления при събирането на вземания осъществява своята дейност безвъзмездно и поверително.

Тя помага на жертви, претърпели леки телесни повреди или определени имуществени вреди, които не могат да бъдат обезщетени от Комисиите за обезщетяване на жертвите на престъпления.

За да се ползвате от услугите на Службата за подпомагане на жертви на престъпления при събирането на вземания, трябва да отговоряте на следните условия:

да сте физическо лице и да сте получили решение от наказателния съд, присѣждащо обезщетение и евентуално възстановяване на всички или на част от сѣдебните разноски;

да нямате право на обезщетение от Комисията за обезщетяване на жертвите на престъпления; и осѣденото лице да не е заплатило дължимите суми в срок от два месеца след окончателната присѣда.

Какво можете да получите:

Ако размерът на вземането Ви е по-нисък или равен на 1000 евро: цялата сума.

Ако размерът на вземането Ви е над 1000 евро:

Ø 30% от сумата, при минимум от 1000 евро и максимум от 3000 евро;

Ø сѣдействие за събирането, т.е. Службата за подпомагане на жертви на престъпления се ангажира да събере от Ваше име остатѣка от сумата, дължима от осѣденото лице. На всяко тримесечие ще бъдете уведомявани за резултата от стѣпките, предприети от Ваше име. Следователно тази процедура преклудира Вашето право да ангажирате сѣдебен изпълнител. Службата за подпомагане на жертви на престъпления използва предоставените от закона правни инструменти. Нейната дейност обаче остава ограничена от възможностите за плащане, с които разполага осѣденото лице, на което може да налага неустойки.

Частта, която се плаща от Службата за подпомагане на жертви на престъпления, се изплаща в срок от два месеца след получаване на пълното досие.

Какви са крайните срокове за предявяване на искането Ви?

Трябва да подадете искането си до една година след постановяването на окончателното сѣдебно решение.

Ако искането Ви за обезщетение е било отхвърлено от Комисията за обезщетяване на жертвите на престъпления, разполагате с една година от уведомяването за отхвърляне, за да се свържете със Службата за подпомагане на жертви на престъпления.

Предвиден е [формуляр за молби за събиране на вземания](#). Процесуалното представителство не е задължително.

Списъкът на подкрепящите документи, които трябва да бъдат приложени към искането Ви, е посочен във формуляра, който трябва да бъде изпратен на адрес:

## Fonds de garantie - Sarvi

TSA 10316

94689 VINCENNES CEDEX

Можете да получите допълнителна информация на адрес: <https://www.fondsdegarantie.fr/sarvi/>

Службата за подпомагане на жертви на престъпления може да отхвърли Вашето искане за събиране спрямо осъденото лице или да откаже да вземе решение по него, ако не отговаряте на необходимите изисквания.

Последна актуализация: 05/11/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

### Претендиране на обезщетение от извършителя - Хърватия

#### Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя на престъплението в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?

Граждански иск за вреди, произтичащи от извършването на престъпление, се разглежда по искане на увредената страна в хода на наказателно производство, ако това не би забавило значително производството (член 153, алинея 1 от Наказателно-процесуалния закон (НПЗ) (*Zakon o kaznenom postupku*)).

Увредената страна може да подаде граждански иск за вреди в наказателното производство (член 154, алинея 1 от НПЗ).

Граждански иск за вреди в наказателното производство се подава до органа, до който се подава жалбата за започване на наказателното производство, или до съда, който води производството (член 155, алинея 1 от НПЗ).

#### В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?

Гражданският иск за вреди може да бъде подаден най-късно до приключването на събирането на доказателствата от първоинстанционния съд (член 155, алинея 2 от НПЗ).

#### За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?

Гражданският иск за вреди може да се отнася до претенция, предявена в хода на съдебния процес (член 153, алинея 2 от НПЗ).

#### Има ли специални формуляри за такива искове?

Няма специални формуляри за такива искове.

#### Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на своя иск?

Лицето, което има право да предяви искам, трябва да посочи своите искания и да представи доказателства (член 155, алинея 3 от НПЗ). Видът и броят на доказателствата не са определени по закон.

#### Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?

За подаването на граждански иск за вреди в наказателното производство няма съдебни такси, нито други разходи.

#### Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?

Жертвите на престъпление, за което се налага наказание лишаване от свобода за срок над пет години, претърпели тежки последици от престъплението, при подаване на граждански иск за вреди имат правото да ползват експертната помощ на съветник, която е за сметка на бюджета (член 43, алинея 2 от НПЗ). Това право не се ограничава от мястото на постоянно пребиваване на увредената страна.

#### Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?

При постановяване на осъдителна присъда предявеният от увредената страна граждански иск в съдебното производство може да бъде уважен изцяло или частично, а за неуважената част съдът може да насочи увредената страна към предявяването на отделен иск. Когато събраните в наказателното производство данни не предоставят надеждно основание за цялостно или частично уважаване на гражданския иск, съдът дава указания на увредената страна да предяви отделен иск.

Когато съдът постанови оправдателна присъда или когато обвиненията са отхвърлени или наказателното производство е спряно с решение, увредената страна получава указания да предяви отделен иск. Когато съдът обяви, че не е компетентен, увредената страна получава указания да предяви граждански иск за вреди в наказателното производство, образувано или продължено от компетентния съд (член 158, алинеи 2 и 3 от НПЗ).

#### Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?

Увредената страна може да обжалва решението само в частта относно разходите по наказателното производство или относно обезщетението за претърпени вреди. Ако обаче прокурорът е предявил иск от името на увредената страна в качеството на ищец, увредената страна може да подаде жалба на всички основания, на които може да се обжалва едно съдебно решение (член 464, алинея 4 от НПЗ).

#### Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?

По искане на правоимащото лице в рамките на наказателното производство, образувано за извършено престъпление, могат да бъдат наложени временни мерки за обезпечаване на гражданския иск в производството.

Посоченото в горната точка решение се взема от съдия-следователя. След повдигане на обвинението решението се постановява от обвинителния състав, а в съдебното заседание — от съда, провеждащ съдебното заседание. Обжалването на решение за временна мярка не спира изпълнението му (член 160 от НПЗ).

Последна актуализация: 25/05/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

### Претендиране на обезщетение от извършителя - Италия

#### Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?

Извършителят е длъжен да поправи вредата, причинена на жертвата. В член 185 от Наказателния кодекс се посочва, че трябва да се компенсират всички престъпления съгласно разпоредбите на гражданското право. Винаги когато дадено престъпление е причинило материална или

нематериална вреда трябва да бъде платено обезщетение от извършителя и от всяко друго лице, което съгласно гражданското право е отговорно за действията на извършителя. В гражданското право щета, причинена от престъпление, е едно от обстоятелствата, при които може да се наложи обезщетение за нематериална вреда (член 2059 от Гражданския кодекс).

Жертвата има избор между два различни начина да получи компенсация за понесената вреда.

Тя може да бъде конституирана в наказателно производство като граждански ищец, което означава да заведе граждански иск като част от наказателното производство (*costituzione di parte civile*): в края на наказателното производство наказателният съд ще направи оценка на вредата и ще постанови отговорност за щети или ще заключи, че е налице право на обезщетение за щети и ще насочи страните към гражданските съдилища, за да бъде определен дължимият размер. В член 74 от Наказателно-процесуалния кодекс е предвидено, че по време на наказателното производство може да бъде предявен иск за щети съгласно член 185 от Наказателния кодекс от всяко лице, понесло вреда в резултат от престъпление, или от негов наследник срещу ответника и всяко друго лице, носещо отговорност съгласно гражданското право.

От друга страна, жертвата може да заведе гражданско дело директно, като внесе иск за щети в обикновен граждански съд.

Връзката между гражданските и наказателните дела са урежда с член 75 от Наказателно-процесуалния кодекс. Гражданско дело, заведено в граждански съд, може да бъде прехвърлено към наказателно производство по всяко време до произнасянето по същество от гражданския съд дори това решение да подлежи на обжалване. В този случай гражданското дело се прекратява и наказателният съд се произнася и по разходите по гражданското производство. Гражданското дело остава в гражданския съд, ако не бъде прехвърлено към наказателното производство или ако е заведено на етап, когато вече не е възможно гражданското дело да се присъедини към наказателното производство. Ако гражданското дело срещу страна, която е ответник в наказателно производство, е заведено в граждански съд, след като гражданското дело е присъединено към наказателното производство или след като е взето решение по наказателното дело на първа инстанция, гражданското производство се спира временно до окончателното решение по наказателното дело, с изключение на случаите, предвидени по закона.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?**

Граждански иск може да бъде присъединен към наказателното производство до етапа на предварителното заседание или дори след това до приключване на предварителните стъпки, които трябва да бъдат изпълнени по член 484 от Наказателно-процесуалния кодекс преди началото на самия съдебен процес. След като този етап бъде достигнат, към наказателното производство вече не може да бъде присъединен граждански иск. Ако граждански ищец бъде конституиран в наказателното производство след изтичането на срока за призоваване на свидетели, експерти и съветници, посочен в член 468, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс, той не може да упражни правото да предостави списъци на свидетели, експерти или технически съветници. След като гражданският ищец е бил конституиран в гражданското производство, той става страна по делото на първа инстанция и по всички жалби, освен ако не бъде изключен или не се оттегли доброволно. Гражданско дело, присъединено към наказателно производство, се отменя в два случая: 1) молба за изключване на гражданския ищец може да бъде внесена от прокурора, ответника или друга страна, носеща отговорност съгласно гражданското право (член 80 от Наказателно-процесуалния кодекс), или съдът може по своя инициатива да разпреди изключването на гражданския ищец по всяко време до започване на делото на първа инстанция (член 81 от Наказателно-процесуалния кодекс); 2) гражданското дело може да бъде изрично оттеглено на всеки етап от производството чрез устна или писмена декларация, изготвена от гражданския ищец или от неговия специален представител (*procuratore speciale*); гражданското дело се счита за мълчаливо оттеглено, ако не е внесено писмено изложение или ако делото е заведено в граждански съд (член 82 от Наказателно-процесуалния кодекс).

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

В гражданското дело, присъединено към наказателно производство, може да се претендира за обезщетение за вреди, материални или нематериални, медицински разходи, правна помощ, технически съвети и други разходи, направени или документирани, при условие че те са възникнали в резултат на извършеното престъпление.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Няма официални формуляри за наказателните производства в Италия, но трябва да са изпълнени следващите изисквания.

Гражданският ищец трябва да има процесуална правоспособност (*capacità processuale*). Декларацията, че той желае да бъде конституиран в наказателното производство като граждански ищец, трябва да бъде вписана в регистъра на съответния съд или да бъде внесена по време на заседанието; за да бъде допустима, тя трябва да съдържа: а) данните на физическото лице или наименованието на сдружението или структурата, от която е искането за конституиране в производството като граждански ищец, и данните на техния законен представител; б) данни на ответника, срещу когото е заведено гражданското дело, или друга лична информация, служеща за неговото идентифициране; в) пълното име на адвоката, представляващ гражданския ищец, и описание на неговите правомощия; г) изложение на основанията на иска; д) подпис на адвоката. Ако бъде внесена по друг начин, а не по време на заседание, декларацията трябва да бъде съобщена от гражданския ищец на другите страни, като влиза в сила по отношение на всяка от страните от деня на връчване на уведомлението. Ако правомощията на адвоката не са посочени в края или в полето на декларацията, с която гражданският ищец изразява желанието си да бъде конституиран в производството, а вместо това са предоставени под една от другите форми, предвидени в член 100, параграфи 1 и 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, то този документ трябва да бъде вписан в регистъра или да бъде внесен по време на заседанието заедно с декларацията.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

В наказателното производство гражданското дело е подчинено на производството за определяне на невинността или вината на ответника. По отношение на това прокуратурата има задачата да докаже виновността на ответника. Гражданският ищец обаче може да играе роля в доказателствения процес, по-специално по отношение на доказателствата за вида понесена вреда, размера на вредата и др. В гражданското производство, от друга страна, жертвата е тази, която носи тежестта на доказване, когато става въпрос за предоставяне на доказателства (напр. медицински свидетелства), сочещи размера на понесената вреда, въпреки че тежестта на доказване може да бъде изключена, като се посочи, че е налице законова презумпция в полза на жертвата.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Финансирана от държавата правна помощ се предоставя на лица, чийто годишен доход не надхвърля определен праг: предоставя се, при условие че производството се провежда в Италия, и от нея могат да се възползват както италиански граждани, така и граждани на други държави. Този въпрос е уреден с Президентско постановление № 115/2002.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

В наказателното производство гражданския иск няма да бъде удовлетворен, ако ответникът бъде оправдан. Когато по време на предварителното разследване е внесено искане за прилагане на договорена санкция (*richiesta di applicazione di pena*), молбата за конституиране в наказателното производство като граждански ищец не може да бъде приета на последващото заседание. Такава молба за конституиране в производството не

може да бъде внесена и по време на съдебното заседание след искането за прилагане на договорена санкция в производството на основание възражение срещу наложена присъда, без да се иска изслушване на ответника (*opposizione a decreto penale*), или възражение срещу разпореждане за незабавно съдебно решение (*opposizione a decreto di giudizio immediato*). Законът изрично изключва също така и конституиране в наказателното производство като граждански ищец в определени други случаи, като например съдебни процеси срещу непълнолетни или малолетни.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

В края на делото, след решението на първа инстанция или при обжалване, гражданският ищец може да счете, че окончателното решение не удовлетворява в подходяща степен понесените от него вреди, а ако е така, гражданският ищец може да обжалва решението на съда — отново чрез своя адвокат — но единствено във връзка с разделите или разпоредбите, отнасящи се до гражданския иск за щети. Така всяко последващо решение може да измени решението на първа инстанция с оглед на гражданските аспекти (а по този начин с оглед на щетите). Едно такова решение може да обърне посоката на нежеланите последици от решението по отношение на компенсирането на вредите, но не влияе върху заключенията относно наказателната отговорност на ответника — ответник, който е признат за невинен по смисъла на наказателното право, продължава да е невинен дори след промяна на решението в полза на гражданския ищец. По този начин решението на наказателния съд относно наказателната отговорност на ответника остава непроменено, ако решението за оневиняване на ответника се оспорва само от гражданския ищец. Следователно е възможен обективен и реален конфликт между заключенията в решението на първа инстанция, с което ответникът е оправдан по смисъла на наказателното право, и заключенията в постановеното в апелативно производство решение след внесено възражение от гражданския ищец, в което като основание за присъждане на компенсация за вреди се разглеждат същите въпроси. Така че това е изключително деликатен технически въпрос.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

По искане на гражданския ищец и при условие че е налице подходящо основание, съдът обявява разпореждането си за компенсиране и обезщетяване на вредата за временно изпълняемо. Разпореждането за извършване на условно първо плащане (*provvisoriale*) във всички случаи се изпълнява незабавно. След като решението стане изпълнимо, ищецът може да го приведе в действие съгласно обичайните гражданско-процесуални норми.

Последна актуализация: 16/09/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Кипър**

##### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Наказателният съд има присъща компетентност да присъди в рамките на наказателното производство ограничено по размер обезщетение на жертвата на престъпление, при условие че обвиняемият е признат за виновен. Тази компетентност обаче се упражнява изключително рядко, а през последните десетилетия не е използвана изобщо.

С оглед на това в тези случаи жертвата има право да поиска обезщетение, като предяви иск срещу извършителя в рамките на гражданско производство.

##### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Искът следва да бъде предявен под формата на граждански иск след приключване на наказателното производство. Следва да се отбележи, че това се извършва независимо и отделно от наказателното производство.

##### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Можете да претендирате за обезщетение за всички претърпени загуби и вреди, като определите отделните видове вреди, например физически увреждания, болка и страдание, пропуснати ползи и законоустановена лихва.

##### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Да, призовката за образуване на делото. Този формуляр следва да бъде подаден в регистратурата на съда. Той може да включва или цялата претенция на ищеца, или кратко описание на искам, след което трябва да се представи по-подробна искова молба.

##### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Доказателствата в подкрепа на искам са доказателства, доказващи претърпените вреди.

##### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Да, има такси и разходи за услугите, свързани с разглеждането на искам, като техният размер зависи от размера на претендираното обезщетение.

##### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Можете да получите правна помощ във всяка фаза на производството, при условие че имате право на нея, т.е. ако отговаряте на определените от закона критерии. По граждански дела предоставянето на правна помощ е обусловено от наличието на нарушения на човешките права съгласно посочените в законодателството конвенции. Правната помощ включва безплатни консултации, помощ и представителство и се прилага по същия начин по отношение на лица, пребиваващи в друга държава.

##### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Не се прилага — вж. по-горе.

##### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Не се прилага — вж. по-горе.


##### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

За да се гарантира изпълнението на решението за обезщетение, съдебното решение се връчва на обвиняемия (извършителя), който трябва да се съобрази с него. В случай на неспазване ищецът (жертвата) може да образува изпълнително производство с цел да задължи обвиняемия да спазва решението.

Последна актуализация: 11/03/2024



Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница  е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Латвия**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Имате право да получите информация за разпоредбите относно претендирането и получаването на обезщетение, включително обезщетение от държавата, от органа, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съда), и можете да подадете молба за обезщетение за причинени вреди в рамките на наказателното производство.

Можете да подадете молба за обезщетение за причинени вреди във всяка фаза на наказателното производство до започване на разглеждането на делото от първоинстанционния съд. Можете да подадете молбата си в писмен вид или устно. Устната молба ще бъде записана в протоколите от органа, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съдът).

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Можете да подадете молба за обезщетение за причинени вреди във всяка фаза на наказателното производство до започване на разглеждането на делото от първоинстанционния съд. Ако лицето, което трябва да носи наказателна отговорност, не е установено, това не ограничава правото Ви да предявите иск за обезщетение.

Жертвата има право да оттегли предявения иск за обезщетение във всяка фаза на наказателното производство, докато съдът не се оттегли за обсъждане на решението.

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Имате право да получите информация за разпоредбите относно искането на обезщетение от органа, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съда).

Можете да подадете молбата си в писмен вид или устно. Устната молба ще бъде записана в протоколите от органа, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съда).

В молбата си трябва да представите доказателства за размера на претендираното обезщетение за всички претърпени материални вреди, докато за морални вреди и психическо страдание трябва само да посочите размера на претендираното обезщетение. В молбата си можете да посочите номера на сметката и платежната институция, към която следва да се преведе обезщетението за причинени вреди.

#### **Има ли специални формуляри за такива молби?**

Можете да подадете молбата си в писмен вид или устно. Устната молба ще бъде записана в протоколите от органа, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съдът).

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на искането си?**


В молбата си трябва да представите доказателства за размера на претендираното обезщетение за всички претърпени материални вреди, докато за морални вреди и психическо страдание трябва само да посочите размера на претендираното обезщетение.

Съдът ще определи размера на обезщетението като прецени искането Ви и вземе под внимание размера на претърпените материални вреди, тежестта и характера на престъплението, причиненото физическо страдание, трайното осакатяване и инвалидизацията, степента и обществения характер на моралните вреди, както и психическото увреждане.

Преките вреди ще бъдат оценявани по предложените от прокуратурата ценови равнища.

#### **Има ли съдебни такси или други разходи, свързани с искането?**

При предявяване на иск в рамките на наказателното производство не се начислява такса.


Ако считате, че не сте изцяло обезщетени за причинените вреди, имате право да предявите иск за обезщетение по реда на  [Гражданския процесуален закон](#) (*Civilprocesa likums*). При определяне на размера на обезщетението трябва да бъде взето предвид и полученото обезщетение в резултат на наказателното производство.

При подаване на молба за обезщетение в рамките на гражданско производство жертвата се освобождава от плащането на държавна такса.


#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Ако защитата на правата и интересите на малолетно или непълнолетно лице е затруднена или не е гарантирана по друг начин или ако представителят представи мотивирано искане, органът, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съда), взема решение относно назначаването на адвокат, който да представлява малолетната или непълнолетната жертва. При изключителни случаи, когато защитата на правата и интересите на лицето в рамките на наказателното производство не може да бъде гарантирана по друг начин, органът, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съда), взема решение относно назначаването на адвокат, който да представлява възрастен, който не разполага с финансови средства или е в неравностойно положение. Органът, ръководещ производството (полицията, прокуратурата, съда), назначава адвокат и в случаите, в които никой от роднините на жертвата не може да я представлява. В тези случаи Администрацията за правна помощ (*Juridiskās palīdzības administrācija*) покрива адвокатските хонорари за предоставяне на държавна правна помощ в рамките на наказателното производство.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Ако съдът постанови оправдателна присъда, искът за обезщетение за причинени вреди в резултат на престъплението не се разглежда. Ако съдът не разгледа Вашия иск, можете да предявите иск за обезщетение по реда на  [Гражданския процесуален закон](#).

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако съдът не разгледа Вашия иск, можете да предявите иск за обезщетение по реда на  [Гражданския процесуален закон](#).

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получат в това отношение?**

Решенията за изплащане на обезщетение за причинени вреди на жертвата се изпълняват от регистрирани от съда съдебни изпълнители, които инициират изпълнението въз основа на писмена молба от страна на ищеца, основана на заповед за изпълнение.

За да изпълни съдебно решение в частта, касаеща изплащане на обезщетение за причинени вреди на жертвата, съдът издава изпълнителен лист на жертвата по подадено от нея искане.

Ищците, претендиращи вземания, произтичащи от телесни повреди, водещи до увреждане или други вреди за здравето или смърт на дадено лице, са освободени от таксите за изпълнение, дължими на регистрирания от съда съдебен изпълнител.

Регистрираните от съда съдебни изпълнители провеждат по собствена инициатива необходимите действия и използват средствата и методите, предвидени за бързо и ефикасно изпълнение на съдебни решения. Регистрираният от съда съдебен изпълнител ще разясни добросъвестно на страните правата и задълженията във връзка с упражняването на процесуалните права.

Последна актуализация: 18/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Литва**

##### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Можете да поискате обезщетение за щети вследствие на престъпление, като внесете граждански иск по гражданско дело. Граждански иск може да бъде внесен в досъдебната фаза, като бъде подаден до служителя, извършващ досъдебното разследване, или до прокурора, а по време на съдебното заседание — до съда. Ако не е внесен граждански иск или ако той не е разгледан в хода на наказателното производство, можете да предявите граждански иск по гражданско дело.

##### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Граждански иск може да бъде предявен по всяко време в хода на наказателното производство до началото на разглеждането на доказателствата от съда.

##### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Като предявите граждански иск, можете да поискате обезщетение за материални или нематериални щети, възникнали вследствие на престъпление, извършено от заподозряното лице или обвиняемия. Във Вашия граждански иск трябва да посочите точния размер на исканата сума, както и обстоятелствата в подкрепа на искам.

##### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Няма специален формуляр за граждански искове. Прилагат се само общите изисквания за процедурни документи, представени в съда.

##### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Трябва да представите писмени веществени или други доказателства в подкрепа на размера на възникналата щета.

##### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Внесените в съда граждански искове за обезщетение за материални и нематериални щети, понесени вследствие на престъпление, са освободени от държавни такси.

##### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да получа такава правна помощ, ако не живея в държавата, в която протича производството?**

Да, гражданите на Република Литва, гражданите на други държави — членки на Европейския съюз, и другите физически лица, пребиваващи законно в Република Литва и в други държави — членки на Европейския съюз, имат право на вторична правна помощ по случаи, свързани с обезщетение за щети, понесени вследствие на престъпления. Решенията относно предоставянето на правна помощ се вземат от Службата за гарантирана от държавата правна помощ (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

##### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Гражданският иск бива отхвърлен, ако няма доказателства, че обвиняемият е участвал в престъпно деяние.

Гражданският иск не се разглежда, ако обвиняемият е оправдан, тъй като не е извършил деяния с елементи на престъпление или наказуема простъпка, или ако гражданският ищец или негов представител не присъства на съдебното заседание. В тези случаи гражданският ищец има право да предяви иск по гражданско дело.

В изключителни случаи, когато не е възможно да се определи точно сумата, която да бъде присъдена, поради необходимост от допълнителни материали, съдът може да признае на гражданския ищец правото искът му да бъде удовлетворен при постановяване на присъда, включваща основание за изплащане на сумата по искам по гражданското дело.

##### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Да, можете да обжалвате това решение на съда пред апелативен съд съгласно процедурата, определена в Наказателно-процесуалния кодекс (*Baudžiamojo proceso kodeksas*).

##### **Ако ми бъдат присъдени щети от съда, как мога да съм сигурен/сигурна, че решението срещу извършителя на престъплението е изпълнено и какво съдействие мога да получа, за да се уверя в това?**

Когато решението, с което се присъжда обезщетение за щети, стане окончателно, имате право да получите изпълнителен лист, който можете да представите пред съдебния изпълнител, който ще наложи събирането на сумата. Ако са изпълнени всички приложими условия, гарантирана от държавата вторична правна помощ може да бъде предоставена и по време на изпълнителното производство.

Последна актуализация: 07/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Люксембург**

##### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Има няколко начина да се претендира за обезщетение от извършителя.

За да има наказателният съд причина да присъди обезщетение, жертвата трябва да поиска това по съдебен ред в рамките на наказателното производство в качеството на граждански ищец и да претендира за справедливо обезщетение от извършителя, когато последният е признат за

виновен. Жертвата не трябва да се явява на заседанието на съда. Тя може да бъде представлявана от адвокат и да внесе иска си писмено преди заседанието на съда.

Освен това измененият Закон от 12 март 1984 г. за обезщетяването на някои жертви с физически увреждания в резултат на престъпление дава право на някои жертви на престъпление да претендират за обезщетение от държавния бюджет. Това е важна мярка за жертвите в случаи, когато: извършителят не бил установен; макар и установен, извършителят не може да бъде намерен; извършителят е неплатежоспособен. В тези случаи жертвата трябва да внесе иск за обезщетение до министъра на правосъдието, който ще вземе решение по него в срок до шест месеца. Обезщетение се дължи от държавата само ако жертвата не може да получи ефективно и адекватно обезщетение по друг начин (*напр. от извършителя, чрез социална осигуровка или лична застраховка*).

Когато държавата обезщетява жертвата, последната въпреки това може да повдигне обвинение за щети в наказателно производство в качеството на граждански ищец и да претендира за допълнителни суми от извършителя, ако счита, че обезщетението е недостатъчно. В този случай жертвата трябва да информира съда, че е предявила иск пред държавата или че е било получено обезщетение от държавата.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?**

Жертвата има право да предяви иск за щети в наказателно производство, като изпрати на разследващия съдия писмо, с което го уведомява, че тя предявява иск в качеството на граждански ищец с цел получаване на обезщетение за увреждане, за което се твърди, че е понесено. Искът може да бъде предявен по всяко време в хода на производството. Жертвата може да внесе този иск и по време на съдебното заседание за предявяване на обвинението.

Следва обаче да се има предвид, че ако жертвата вземе решение да предяви иск за щети в качеството на граждански ищец преди заседанието, тя вече няма да може да бъде изслушана като свидетел.

Ако жертвата не предяви иск за щети в наказателното производство или не внесе претенции, наказателният съд не може автоматично да ѝ присъди щети.

Жертва, която не предяви иск за щети в качеството на граждански ищец по време на заседанието за предявяване на обвинението, не губи обаче правото на обезщетение. Жертвата може да предприеме правни действия срещу извършителя пред гражданския съд, при условие че тези действия са в рамките на приложимия давностен срок за граждански иски и че е доказано, че въпросните деяния представляват неправомерно увреждане.

Искът за обезщетение, внесен до министъра на правосъдието, може да бъде предявен преди вземането на решение по наказателното производство. Освен това искът трябва да бъде внесен в срок до две години от датата на деянията. Ако срещу извършителя е заведено дело и жертвата претендира за щети в наказателното производство в качеството на граждански ищец, срокът за подаване на иска се удължава и изтича две години след окончателното решение на съда, разглеждащ наказателното дело. Ако жертвата не предяви иск пред наказателния съд и решението по производството е окончателно, жертвата може да предприеме правни действия пред граждански съд, за да получи решение във връзка с щетите. В този случай срокът се удължава и изтича две години след окончателното съдебно решение относно щетите. Ако жертвата е непълнолетно лице обаче, давностният срок няма да започне да тече до датата, на която лицето навършва пълнолетие, в случай че деянията са наказуеми с наказателни санкции или са предвидени и наказуеми по членове 372, 373, 375 (*сексуално посегателство и изнасилване*), 3821 и 3822 (*трафик на хора*), 400, 401а, 402, 403 или 405 (*убийство по непредпазливост, некласифицирано като убийство, или умишлено причинена телесна повреда*) от Наказателния кодекс на Люксембург.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

В наказателното производство жертвата трябва да внесе иск, съдържащ нейните точни искания, писмено или устно, по време на заседанието, въпреки че този иск може да бъде внесен и писмено след изслушването. При всички случаи жертвата трябва да докаже понесеното физическо увреждане чрез доказателства (медицински свидетелства, фактури и т.н.). На практика по време на изслушването съдът ще изслуша първо свидетелите и предполагаемия извършител преди всички, които предявяват иск за щети в качеството на граждански ищец. На този етап жертвата или адвокатът от името на жертвата заявява, че предявява иск за щети в качеството на граждански ищец, като представя документа, съдържащ точните искания, в съда, в присъствието на прокурора и на останалите страни. Жертвата не е длъжна да се явява на изслушването и може да бъде представлявана от адвокат.

Искът може да бъде на обикновен хартиен носител и да съдържа списък на понесените увреждания (физически наранявания/икономически загуби и/или морални щети) с точното им финансово измерение. Ако не може да се определи количественото изражение на вредата или размерът на финансовото измерение все още не е известен, сумата се отбелязва „за протокола“.

В повечето случаи съдът отговаря за осъждането на извършителя, като определя размера на обезщетението за щетите във връзка с понесените от жертвата увреждания, в случай че обвиняемият е признат за виновен.

Загубите и разходите, покрити от обезщетението, са за жертвата на престъплението:

##### **материални (различни от морални) щети:**

разходи за медицинско обслужване в резултат на понесената телесна повреда (медицинско лечение — амбулаторно и болнично лечение, възстановяване);

допълнителни нужди или разходи, произтичащи от увреждането (т.е. разходите, свързани с медицински грижи и помощ, временно и постоянно лечение, продължителна възстановителна физиотерапия, адаптиране на жилището, специални помощни съоръжения и др.);

постоянно увреждане (напр. инвалидност и други трайни увреждания);

загуба на доходи по време на медицинското лечение и след него (включително пропуснатите доходи и загубата на възможността за заработване на доходи или понижена издръжка и др.);

загуба на професионални възможности;

разходи, произтичащи от правни производства, свързани с инцидента, причинил увреждането, като правни такси и други разходи;

обезщетение за откраднати или повредени лични вещи;

##### **психически (морални) щети:**

болката и страданието на жертвата;

загуба на удовлетвореност от живота (когато жертвата не може да продължи да води същия живот както преди престъплението);

обезобразяване (белези, загуба на крайник или нещо друго);

сексуални вреди.

Съдът може да разпорежи на експерт да изчисли точен количествен израз във връзка с понесените увреждания. Това е честа практика, особено в случаи на тежки телесни повреди.

В този случай съдът може да постанови авансово плащане.

След получаване на експертното становище се взема решение относно щетите, в което се определя дължимият размер на обезщетението. Максималният размер на обезщетението, което може да бъде постановено от министъра на правосъдието, не може да надвишава тавана, определян всяка година с наредба на Великия Херцог. Таванът за 2017 г. беше определен на 63 000 EUR. Министърът може да предостави и аванс.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Във Великото Херцогство Люксембург няма специален формуляр за граждански искове.

Исковите се изготвят на хартия.

Исковите за обезщетение, подадени до министъра на правосъдието, трябва да са написани на френски, немски или люксембургски език, като в тях трябва да са посочени датата, мястото и точното естество на деянията.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Когато е предявен иск в съда, разглеждащ делото, трябва да се внесат искът за щети, както и всички доказателства, свързани с увреждането (вж. по-долу конкретните примери).

При подаване на иск за обезщетение до министъра на правосъдието към писмото в подкрепа на иска трябва да бъдат приложени всички съпътстващи документи за деянията и вредите, понесени от жертвата.

Неизчерпателен списък:

копие от подадената жалба (полицейски доклад) или доказателство за иска за щети в наказателно производство;

копие от решението от наказателното производство и иска за щети в качеството на граждански ищец (ако такъв е бил внесен);

решение по иска за щети (например след експертно становище);

доказателство за понесеното увреждане: медицински свидетелства, посочващи естеството на претърпените увреждания, периода на продължителност на нетрудоспособност, а когато е приложимо — естеството на последиците и инвалидността;

доказателства за разходи за медицинско обслужване в резултат на понесената телесна повреда (медицинско лечение, амбулаторно и болнично лечение и др.);

доказателство за членство в социално-осигурителна организация;

доказателство за размера на всяко обезщетение, получено по линия на социалното осигуряване;

копие от застрахователната полица;

доказателство за размера на всяко обезщетение, получено от застрахователната компания;

доказателство за пропуснати ползи по време на медицинското лечение и след него.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

В наказателното производство всяка страна трябва да заплати своите правни такси, независимо от изхода от процеса. Нуждаещата се страна може да поиска правна помощ. В този случай държавата покрива всички разходи.

Жертвата може да претендира за процедурно обезщетение. Разходите за експерти обикновено се покриват от обвиняемото лице.

За подадения до министъра на правосъдието иск за обезщетение не се дължат съдебни такси.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Жертвата може да получи правна помощ преди и/или по време на производството, както е определено от правото на Люксембург, като попълни национален формуляр, който може да бъде изтеглен от уебсайта на адвокатската колегия на Люксембург (*Barreau de Luxembourg*): <https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>.

Формулярът трябва да се придружава от съпътстващи документи, доказващи, че жертвата не разполага с достатъчно средства, за да поеме разходите си за защита. Молбата трябва да се изпрати до председателя на адвокатската колегия в съдебния район по местопребиваване на заявителя, където ще се реши дали да бъде предоставена или не правна помощ.

Всеки може да се консултира с органите, предоставящи информация и съвети. Можете да се обърнете към Службата за правна информация (*Service d'Accueil et d'Information juridique*), за да получите всякаква правна информация безплатно. <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Когато жертвата е внесла иск за обезщетение и извършителят е оправдан в наказателното производство, тъй като деянията не съставляват престъпление, съдът ще реши дали неправомерните действия на обвиняемия са в основата на понесеното от жертвата увреждане. Ако е така, на обвиняемия ще бъде разпоредено да плати щетите. Ако обаче жертвата не е успяла да докаже причинната връзка между поведението на осъденото лице и понесеното увреждане, съдът ще отхвърли иска на жертвата.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Жертвата може да обжалва решението на наказателния съд.

Освен това жертвата може да внесе иск за обезщетение до министъра на правосъдието и има право на обезщетение, ако извършителят е бил осъден, при условие че жертвата е жертва на престъпление, и ако извършителят не е бил установен или, макар че е установен, не може да бъде намерен или е неплатежоспособен.

Ако няма съдебен процес, въз основа на определеното от съда обезщетение министърът на правосъдието може да постанови фиксирана сума и /или да разпореди експертно становище за сметка на министерството, за да определи размера на обезщетението, което да се предостави на жертвата.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Ролята на наказателния съд е да определи количественото изражение на понесената вреда от жертвата, но не да се ангажира да осигури отсъденото изплащане на щетите и на евентуални лихви.

След като е взето окончателно решение, жертвата е тази, която следва да предприеме стъпки, за да осигури плащането на тези щети и евентуалните лихви от страна на извършителя.

В повечето случаи адвокатът на жертвата поема наблюдението по събирането на вземанията във връзка с щетите, първоначално по взаимно съгласие, като се свързва с адвоката на извършителя, а впоследствие преминава към принудително изпълнение на решението чрез съдебен изпълнител.

Когато съдът осъди извършителя и издаде присъда с отложено изпълнение с изпитателен срок, включващ задължението да се изплати обезщетение, главният прокурор, който отговаря за изпълнението на присъдите, проверява дали осъденият извършител спазва това задължение.

Последна актуализация: 19/03/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Унгария**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

В хода на наказателното производство жертвата може да предяви граждански иск за обезщетение за увреждане или загуба вследствие на престъпление преди всичко по време на съдебния процес, след като бъдат предявени обвиненията; искът може да бъде за обезщетение, за компенсации или за парично плащане. Жертвата може да предяви този иск пред съда на първа инстанция най-късно на етапа на процедурата, когато може да се яви за първи път; съдът уведомява жертвата за тези процедурни стъпки. В случай че жертвата пренебрегне това изискване, по-късно няма да се приемат никакви основания за това.

В гражданския иск се съдържат формални елементи, предвидени и изисквани по закон. В него трябва да се посочват: обвиняемият, срещу когото жертвата е внесла гражданския иск, изрична молба съдът да се произнесе, по-специално за размера или сумата, за които се претендира, правото, въз основа на което е предявен искът, фактите в подкрепа на заявеното право и молбата за решение, както и начинът и мястото на изпълнение, в случай че съдът се произнесе по съществото на гражданския иск.

Освен това жертвата може да заяви намерението си да внесе граждански иск дори преди да бъде повдигнато обвинение, а именно преди наказателното производство да влезе в съда. В случай че е повдигнато обвинение, прокуратурата изпраща показанията на жертвата в съда. Съдът се произнася по съществото на внесенния граждански иск в хода на наказателното производство или, ако е възможно — на основание, определено съгласно закона, препраща гражданските искове за удовлетворяване по друг законен начин, в резултат на което уважаването на иска не може да се търси в наказателното производство.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Граждански иск може да бъде внесен, след като е повдигнато обвинение, но намерението за внасяне на иск може да се заяви преди това — по време на разследването.

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

В Наказателно-процесуалния кодекс са посочени основните елементи на гражданския иск, без да са предвидени някакви специални формални изисквания.

Що се отнася до неговата същност, гражданският иск може да бъде за обезщетение, за компенсация или за парично плащане. Обвиняемият, срещу когото е предявен искът, трябва да е посочен в гражданския иск и при подаването му искът трябва да включва изрична молба към съда да се произнесе по него. При подаването му искът трябва да включва и искания размер или сума. В този случай молбата може да бъде за обезщетение съгласно гражданското право за понесени от пострадалото лице щети като пряк резултат от престъплението. Освен понижаването на стойността на активите, искът за щети може да включва загуба на приходи и лихви. В гражданския иск трябва да бъдат посочени предявеното от пострадалото лице право и основанията за иска.

Ако в гражданския иск не са включени споменатите по-горе три най-важни елемента, необходими за постановяването на решение (обвиняемият, изричната молба и предявеното право), съдът незабавно препраща иска за удовлетворяване по друг начин, след като е установил тези несъответствия.

Липсата на други елементи на гражданския иск (факти в подкрепа на иска и на предявеното право, посочване на начин и място на плащане) води до същите последствия с тази разлика, че съдът ще го препрати за разрешаване по друг начин едва с окончателното си решение, а не незабавно при установяване на несъответствията.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

В законодателството не е предвиден формуляр за такива искове.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

В закона не е посочено какви доказателства са необходими в подкрепа на исковете. Когато съдът разглежда и уважава граждански иск, документите по делото се разглеждат *ex officio*, независимо дали доказателствата са предоставени от пострадалото лице или са получени от друг източник. Тяхната доказателствена сила не се определя от закона; всяко законно доказателство може да се използва свободно в наказателното производство.

Така че законът не указва какви доказателства трябва да бъдат представени в подкрепа на гражданския иск, освен че представянето на факти в подкрепа на гражданския иск е задължително.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Ако пострадало лице внесе граждански иск в хода на наказателното производство, е необходимо да заплати само такса за иска и обжалването. И все пак в такива случаи жертвата има право да бъде предварително уведомена за задължението, което я освобождава от предварително плащане на таксата.

Като общо правило, таксата се изчислява въз основа на стойността на предмета на гражданския иск към момента на започване на производството. Таксата е 6 % от основата за изчисляване, но най-малко HUF 15 000 и не повече от HUF 1 500 000.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Жертвата има право да бъде информирана за нейните права и задължения от съда, прокуратурата и разследващия орган. Освен това, в случай че е необходим съвет от специалист по правна помощ или трябва да се изготви документ (жалба, молба, доклад, искане за постановяване на наказателно преследване и др.) с цел започване на производство за възстановяване на щети в резултат на престъпление или накарнени вследствие на престъпление права или интереси — при поискване — държавата предоставя като правна помощ защитник или правни услуги.

Разходите за тези услуги се поемат от държавата, а не от жертвата, ако месечният нетен разполагаем доход на жертвата не надвишава минималната пенсия и тя не притежава активи или използването на тези активи би било несъразмерно с ползите, които може да бъдат постигнати чрез правните услуги. Правата на жертвата не зависят от гражданство или местопребиваване.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Съдът отказва да се произнесе относно принудителното изпълнение на даден граждански иск в хода на наказателното производство, като препраща иска за удовлетворяване по друг законен начин в случаите, определени от закона, както е посочено по-долу. В тези случаи искът на жертвата не може да бъде уважен в наказателното производство, а само в гражданско производство. Съдът препраща гражданския иск за



удовлетворяване по друг законен начин, когато отговорността на обвиняемия съгласно наказателното право или при дребно нарушение не е била установена, тъй като производството е прекратено или обвиняемият е оправдан. Това се отнася и за случаите, когато принудителното изпълнение на граждански иск не се допуска по закон или искът е бил внесен късно. Ако е извършено конкретно престъпление против собствеността срещу недвижимо имущество и жертвата е поискала собствеността да бъде освободена като временна мярка, в рамките на наказателното производство не може да бъде взето решение и по едновременно внесен граждански иск. Гражданският иск не може да бъде уважен в рамките на наказателното производство, ако съществува пречка съгласно гражданския процесуален закон. Ако жертвата внесе информация за основание за отвод на съдията или съда, посочено в Гражданския процесуален закон, но не включено в Наказателния процесуален закон, това може да представлява пречка. Същото се прилага и ако за други действия, при същите факти и основание, правните последици от внесен иск са влезли в сила или е било взето окончателно решение, или ако жертвата или обвиняемият нямат юридическа правосубектност в гражданско производство. Граждански иски, които не подлежат на разглеждане в съда, не могат да бъдат уважени и в наказателни производства. Ако лицето, внасящо граждански иск, не е жертва съгласно наказателния процесуален закон, то не може да отстоява иска си в наказателно производство. В наказателно производство не може да бъде взето решение и във връзка със споразумение, постигнато между жертвата и обвиняемия в гражданско производство. Освен това не може да бъде взето решение по съществото на гражданския иск, ако това ще забави значително наказателното производство или ако това не се допуска поради друго обстоятелство. В наказателно производство не може да бъде взето решение и по граждански иск, който не отговаря на изискванията, поради което тези граждански иски се препращат от съда за удовлетворяване чрез други законни средства.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Препращането на гражданския иск за удовлетворяване чрез други законни средства не подлежи на обжалване.

Удовлетворяването на граждански иск в наказателно производство може да се улесни чрез редица други средства за обезщетение. Тяхната обща характеристика е, че в тези случаи искът на жертвата не се уважава съгласно гражданското право, а по-скоро прокуратурата може да разпорежи в определени случаи удовлетворяването на гражданския иск от обвиняемия със съгласието на това лице, като така може да се стигне до по-леко наказание или до прекратяване на наказателното производство. Всички тези мерки попадат в правомощията на прокуратурата; жертвата обаче има право да поиска вземането на такива решения. Това включва преустановяване на производството с цел провеждане на медиация, условно преустановяване от прокурора или споразумение, или уреждане на претенциите между обвиняемия и прокуратурата. Това не води до възможност за жертвата нейният иск да бъде уважен чрез пряка държавна принуда, но обвиняемият може да бъде много по-мотивиран да удовлетвори доброволно иска на жертвата.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

За да се гарантира гражданският иск, жертвата може да внесе предложение да бъде разпореден заповед за напускане на имуществото или на активите на обвиняемия в полза на задължението към жертвата още преди да е взето решение по гражданския иск в наказателното производство. Това е възможно дори преди отправяне на обвинение, ако жертвата е заявила намерението си да внесе граждански иск и заявлението съдържа формалните елементи на гражданския иск. В тези случаи заповедта може да бъде разпоредена от съда, а ако забавянията са неприемливи — временно, от прокуратурата или разследващия орган.

По молба на жертвата, поискала принудително изпълнение, съдът издава изпълнително основание, след като гражданският иск е бил потвърден в окончателно решение. Ако изпълнителното основание не може да бъде издадено, за да бъде удовлетворен искът, а жертвата, поискала принудително изпълнение, изрази опасения, че искът може да не бъде изпълнен по-късно, съдът може да обезпечи претендираните средства или да наложи заповед за конкретни предмети по молба на жертвата под формата на обезпечителна мярка.

Последна актуализация: 11/03/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [en](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Малта**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Иск за обезщетение може да се внесе в гражданския съд (*Qorti Ċivili*).

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Следва да предявите Вашия иск с представянето.

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Можете да представите иск за материални щети заедно със съпътстващите документи.

#### **Има ли специални формуляри за такива иски?**

Няма специален формуляр.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Доход, фактури, оценки и други свързани съпътстващи документи.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Да, но те са минимални.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Да, можете да получите правна помощ.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

В случай на оправдателна присъда.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Евентуално чрез намесата на прокурор.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

С издаването на предвидения или задължителен изпълнителен лист (напр. налагане на заповед, заповед за изземване и др.) адвокатът, предоставящ правната помощ, следва да помогне да се гарантира това изпълнение.

Последна актуализация: 19/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [\[nl\]](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [\[es\]](#) [\[cs\]](#) [\[da\]](#) [\[de\]](#) [\[et\]](#) [\[el\]](#) [\[en\]](#) [\[fr\]](#) [\[hr\]](#) [\[it\]](#) [\[lv\]](#) [\[lt\]](#) [\[hu\]](#) [\[mt\]](#) [\[pl\]](#) [\[pt\]](#) [\[ro\]](#) [\[sk\]](#) [\[sl\]](#) [\[fi\]](#) [\[sv\]](#) вече са преведени.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Нидерландия**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

За обезщетение може да се претендира по време на наказателното производство.

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Информация и съвети по този въпрос могат да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите (*Slachtofferhulp Nederland*).

**За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Информация и съвети по този въпрос могат да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите.

**Има ли специални формуляри за такива искове?**

Информация и съвети по този въпрос може да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите.

**Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Информация и съвети по този въпрос може да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите.

**Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Информация и съвети по този въпрос може да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите.

**Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Информация и съвети по този въпрос може да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите.

**Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Информация и съвети по този въпрос може да бъдат получени от [\[nl\]](#) нидерландската организация за подкрепа на жертвите.

**Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Да.

**Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

От 2011 г. насам жертвите на престъпления с насилие или на сексуални престъпления и техните роднини имат възможност да получат аванс по своя иск в определени случаи. От 1 януари 2016 г. такъв аванс се предоставя и на жертвите на други престъпления. Станали сте жертва на престъпление с насилие или на сексуално престъпление? Ако е така, можете да получите пълния размер на обезщетението като аванс. Станали сте жертва на друг вид престъпление? В такъв случай можете да получите не повече от 5000 EUR като аванс. Повече информация можете да намерите на: [\[nl\]](https://www.cjib.nl/en) <https://www.cjib.nl/en>.

Последна актуализация: 26/10/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Австрия**

Няма специален формуляр за декларацията за конституиране в наказателното производство като граждански ищец. Няма изисквания относно това под каква форма трябва да бъде декларацията. В съществуващите формуляри за свидетелски показания се съдържа въпрос за това дали лицето желае да бъде конституирано в наказателното производство като граждански ищец. Достатъчно е лицето да заяви „Да“ и да даде кратко обяснение, за да бъде конституирано.

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Жертвата на престъпление има право да поиска обезщетение за причинените страдания или обезщетение за нарушаване на нейните законни права, защитени по силата на наказателното право. За да предяви иск, жертвата може да заяви, че желае да бъде конституирана в наказателното производство като граждански ищец. Тази декларация (за конституиране в наказателното производство като граждански ищец) конституира жертвата като граждански ищец в наказателното производство. Ако на по-късен етап прокуратурата оттегли обвиненията, гражданският ищец може да продължи производството чрез така нареченото „частно обвинение“ (*Subsidiaranklage*).

В зависимост от етапа на производството декларацията за конституиране в производството като граждански ищец може да бъде внесена в криминалната полиция (*Kriminalpolizei*), прокуратурата или съда, устно или писмено. Няма изисквания относно формата на декларацията (член 67, параграф 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (*Strafprozessordnung*, НПК).

Алтернативно жертвите могат да предявяват искове в рамките на гражданско дело.

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Декларацията за конституиране в наказателното производство като граждански ищец може да бъде подадена до приключване на събирането на доказателствата като част от основното заседание. Тъй като някои права на участие, които надхвърлят правата на жертвата, са свързани с тези в

рамките на наказателното производство (напр. правото да се подаде молба за събиране на доказателства, призовката за основното заседание), може би е разумно декларацията за конституиране в наказателното производство като граждански ищец да се представи на ранен етап от производството.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Исковете трябва да бъдат обосновани в декларацията за конституиране в наказателното производство като граждански ищец. Конкретната оценка на иска трябва да бъде предоставена до края на процедурата по събиране на доказателства в основното заседание. Въпреки това могат да бъдат претендирани само част от вредите.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Няма специален формуляр за декларацията за конституиране в наказателното производство като граждански ищец. Няма изисквания относно това под каква форма трябва да бъде декларацията. В съществуващите формуляри за свидетелски показания се съдържа въпрос за това дали лицето желае да бъде конституирано в наказателното производство като граждански ищец. Достатъчно е лицето да заяви „Да“ и да даде кратко обяснение, за да бъде конституирано.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Препоръчително е доказателствата да бъдат представени или внесени при докладването на престъплението или по време на разпита, провеждан от криминалната полиция. Те следва да бъдат внесени най-късно до заседанието. Доказателствата включват:

снимки,  
медицински диагнози,  
сметки или фактури,  
предварителни оценки и т.н.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Гражданските ищци обикновено не поемат никакви разходи като част от наказателното производство (с изключение на разходите за избраните от тях представители). Разходи възникват само ако гражданската страна съзнателно даде неверни показания, въз основа на които се образува наказателно производство, или ако обвиняемият е оправдан в случай на „частно обвинение“.

#### **Мога ли да получа правна помощ (помощ от адвокат) преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Гражданският ищец не трябва да използва услугите на адвокат в рамките на наказателното производство. Някои жертви, по-специално тези, които може да са били изложени на насилие или опасни заплахи, или ако сексуалната им неприкосновеност, или способността им за вземане на решения във връзка със тяхната сексуалност са били компрометирани в резултат на престъплението, могат да поискат подкрепа по време на съдебното производство (правни съвети и представителство от адвокат), ако това е необходимо, за да бъдат защитени техните процесуални права (член 66, параграф 2 от НПК). Тази подкрепа е безплатна за жертвите.

Когато е налице реална финансова нужда, други жертви също могат да поискат помощ от адвокат по системата за процесуална подкрепа, ако това се налага в името на правораздаването, по-специално с оглед на прилагането на правото за избягване на последващи граждански производства (член 67, параграф 7 от НПК).

В контекста на наказателните производства в Австрия това важи и за лица, живеещи в чужбина, както и за такива, които нямат австрийско гражданство.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Декларацията за конституиране в производството като граждански ищец ще бъде отхвърлена, ако е явно неоснователна, ако е подадена по-късно от предвидения срок или ако в рамките на предвидения срок не е дадена приблизителна оценка на размера на обезщетението или на щетите (член 67, параграф 4 от НПК). До внасянето на обвиненията в съда прокуратурата е тази, която решава дали да отхвърли декларацията. След повдигането на обвиненията това се решава от съда (член 67, параграф 5 от НПК).

Ако основното заседание води до постановяване на решение, съдът трябва да вземе решение и по предявени граждански искове. Ако обвиняемият е оправдан, гражданският ищец трябва да предяви своите искове в граждански съд, тъй като в тези случаи гражданският ищец не може да получи обезщетение или да търси отговорност за вреди като част от наказателното производство. Ако обвиняемият бъде признат за виновен, i) искът може да бъде удовлетворен (частично или изцяло) или ii) ищецът може да бъде насочен да подаде своите искове в граждански съд. Въпреки че е налице осъдителна присъда, гражданското дело е необходимо в случаите, когато гражданските искове се считат за неоснователни, след като основанието за решението е напълно проверено или ако резултатът от наказателното производство не позволява макар и частична оценка на гражданския иск. Това не се прилага, ако основанието за решението може да бъде разследвано допълнително, без събирането на доказателства значително да забави решението за вината и наказанието на обвиняемия.

Гражданските искове не могат да бъдат отхвърлени като част от наказателното производство, т.е. гражданският ищец все още може да предяви своя иск пред граждански съд.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако декларацията е отхвърлена от прокуратурата, може да се подаде оплакване на основание нарушаване на права (член 106 от НПК). Ако декларацията бъде отхвърлена от съда, може да се подаде жалба (член 87, параграф 1 от НПК).

Гражданският ищец може (но само в определени случаи) да подаде жалба на основание на недействителност или жалба срещу отнасянето до гражданския съд поради оправдаването на обвиняемия. Ако ищецът се обърне към гражданския съд, въпреки че ответникът е бил осъден, може да се подаде оплакване въз основа на гражданските искове.

Извън наказателното производство гражданските искове винаги се предявяват в граждански съдилища.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Съгласно първото изречение на член 1 от Кодекса за правоприлагане (*Exekutionsordnung*) правно обвързващите заключения на наказателните съдилища във връзка с гражданските искове представляват изпълнителни основания по смисъла на Кодекса. За всяка процедура по принудително изпълнение се изисква валидно изпълнително основание. Принудителното изпълнение трябва да бъде поискано от компетентния районен съд (*Bezirksgericht*). Ако всички изисквания са изпълнени, то ще бъде разрешено. Принудителните действия (напр. продажбата на движимо имущество, прехвърлянето на вземания към вискателя в изпълнителното производство или принудителната продажба на имущество) се предприемат по искане на ищеца.

Формулярите за процедурата по изпълнение са достъпни на следния линк на уебсайта на австрийското министерство на правосъдието:

 <https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

След като принудителните действия бъдат одобрени, процедурата по изпълнение обикновено се управлява от съдия или съдебен служител. Принудителните действия се извършват от съдебни изпълнители, които в Австрия са служители на съда. Кредиторът ще бъде приканен да подаде допълнителни искове само ако съдът или съдебният изпълнител не са в състояние да продължат процедурата без тях или ако изпълнението е свързано с разходи.

Принудителните действия се извършват до успешното им приключване или прекратяване, а именно поради това, че по време на процедурата длъжникът е изплатил дълга си към кредитора.

Последна актуализация: 22/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Полша**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Иск може да бъде предявен само пред граждански съд. Не можете да предявите иск по време на наказателно производство, но има и други начини за правна защита пред наказателен съд.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Гражданското производство срещу извършителя може да бъде образувано независимо от продължаващото наказателно производство. Имайте предвид обаче, че гражданското производство може да бъде спряно до окончателното приключване на наказателното производство. Ако предявите иск след приключване на наказателното производство, в което извършителят е осъден, гражданският съд няма да събира отново доказателства и ще приеме, че доказателствата са установени.

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните загуби, пропуснати ползи и лихви)?**

Можете да поискате обезщетение както за действителни загуби, така и за пропуснати ползи пред граждански съд. Трябва да посочите сумите, които искате да получите от извършителя, като обясните за какво се отнасят и как сте ги изчислили.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Няма специален формуляр за такива искове.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Ако представите присъда, няма да е необходимо да доказвате нищо. Гражданският съд е обвързан със заключенията на наказателния съд. Можете обаче да предявите иск за по-големи щети, но ще трябва да докажете, че искането Ви е обосновано. Доказателствата, потвърждаващи валидността на Вашите искания, могат да включват показания на свидетели и документи като сметки или становища.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

По правило за завеждане на граждански иск се заплащат съдебни такси. Можете обаче да поискате освобождаване от съдебни разходи, ако докажете, че не можете да ги платите.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Ако не можете да си позволите адвокат, можете да поискате назначен от съда представител. За тази цел трябва да подадете молба до съда, заедно с информация (чрез специален формуляр) за Вашето финансово състояние.

Можете да кандидатствате за обезщетение дори ако не пребивавате постоянно в Полша.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Иск може да бъде предявен само пред граждански съд. Съдът ще отхвърли искам, ако не докажете, че извършителят е причинил щетата, или ако не докажете размера на тази щета. Ако обаче приложите наказателна присъда, въз основа на която извършителят е признат за виновен, гражданският съд няма да може да отхвърли искам.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Можете да обжалвате решението на първоинстанционния **граждански съд** (*sąd cywilny I instancji*) пред съд на втора инстанция (*sąd II instancji*). Ако не сте представляван от адвокат, съдът ще Ви информира как да подадете жалба.

По време на **наказателно производство** можете да потърсите обезщетение по някой от следните начини:

може да поискате на извършителя да бъде наложена компенсаторна мярка (задължение за поправяне на щетите или предоставяне на обезщетение за претърпените вреди); ако са налице значителни трудности това да бъде разпоредено на извършителя, съдът може да осъди той да заплати компенсаторни щети (*nawiązka*); можете да отправите искането си устно на заседание или писмено; Вашето искане ще бъде прието, ако извършителят е осъден, т. е. признат за виновен за престъплението, което е довело до щетата или вредата, която сте претърпели; ако извършителят е осъден и получи условна присъда за лишаване от свобода, съдът може да разпореди той или тя изцяло или частично да поправят вредата, която сте претърпели в резултат на престъплението, освен ако не е наложена компенсаторна мярка; ако производството е условно прекратено, съдът трябва да разпореди извършителят изцяло или частично да обезпечи вредите.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Ако на извършителя бъде разпоредено да поправи щетата, съдът ще Ви предостави копие от това решение. Ако извършителят не поправи щетата и е получил условна присъда за лишаване от свобода, Вие можете да поискате изпълнението на присъдата.

Ако наказателното производство бъде прекратено условно и извършителят не поправи щетата, съдебното производство се възобновява и се постановява присъда. Съдът взема решение за това на заседание, в което можете да участвате.

Решението на гражданския съд, който Ви присъжда обезщетение за вреди, ще бъде изпълнено от правоприлагащ орган, а именно съдия-изпълнител (*kotornik*).

Последна актуализация: 12/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.



## Претендиране на обезщетение от извършителя - Португалия

Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?

По правило обезщетението за вреди в Португалия трябва да се претендира в рамките на наказателното производство. Затова престъпленията, които са предмет на наказателното производство, могат също да бъдат основание за носене на гражданска отговорност, доколкото увреждат интереси, във връзка с които гражданското право предвижда възможност за обезщетяване на имуществени вреди.

В Наказателно-процесуалния кодекс (*Código de Processo Penal — НПК*) е закрепен принципът за свързаност, съгласно който граждански иск за обезщетение за претърпени вреди на основание извършено престъпление, трябва да бъде предявен в рамките на съответното наказателно производство и може да се разглежда отделно пред граждански съд единствено в предвидените от закона случаи, посочени в НПК.

Когато жертвата е с постоянно местопребиваване в друга държава — членка на Европейския съюз, и е жертва на престъпление в държава, различна от тази по нейното местопребиваване, тя може да подаде иска за обезщетение за причинени вреди до органа, отговарящ за разглеждането и вземането на решения по такива искове в държавата ѝ по местопребиваване. Този орган трябва да препрати иска на компетентния орган на държавата, в която е извършено престъплението.

### В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?

Жертвата трябва да заяви намерението си да подаде иск за обезщетение за причинени вреди в момента, в който подава жалбата си, или преди приключване на разследването. След това тя ще бъде уведомена за обвинителния акт и ще разполага с 20 дни, за да предяви искам си за обезщетение за причинени вреди.

Дори да не е подаден иск за обезщетение за причинени вреди, по собствена инициатива и като вземе предвид личните обстоятелства на жертвата съдията може да разпорежи на ответника да плати на жертвата определено обезщетение за причинени вреди, освен ако самата жертва не възрази срещу това.

За жертви на престъпления с упражняване на насилие искът за обезщетение за причинени вреди може да бъде предявен в срок до една година след постановяване на окончателното решение.

Ако към момента на извършване на престъплението жертвата е малолетно или непълнолетно лице, тя може да предяви искам в срок до една година след навършване на пълнолетие или след придобиване на дееспособност.

### За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?

Искът за обезщетение за причинени вреди може да бъде предявен при настъпване на:

имуществени вреди: включващи вредите в резултат на престъплението (например разходите за болнично лечение, консултации, лекарства и др.) и доходи, които жертвата вече не получава (например плащания, които е спряла да получава, докато е била в състояние на временна неработоспособност);

неимуществени (морални) вреди: въпреки че на тях не може да бъде придадена финансова стойност, те могат да бъдат компенсирани финансово (например при вреди за благосъстоянието, достойнството или добрата репутация, включващи физическа болка, психологическо разстройство и емоционална травма).

### Има ли специални формуляри за такива искове?

Не. Исковата молба трябва просто да съдържа кратко описание на фактите, на които се основава искът, и да се посочват понесените вреди и тяхната стойност.

Ако обаче цената на искам е по-голяма от 5000 EUR, се дължи съдебна такса и искът трябва да бъде предявен от адвокат.

### Обезщетения за вреди, изплащани от държавата

а. В случай на престъпления с упражняване на насилие е възможно авансово плащане от страна на държавата. Трябва да се попълни [специален формуляр](#), в който да се посочи размерът на претендираното обезщетение за причинени вреди, както и да се приложат определени документи, като например данъчните декларации на жертвата и на ищеца (ако той не е жертвата) за годината, предхождаща извършването на престъплението, както и документи, обосноваващи разходите, посочени във формуляра.

б. В случаи на домашно насилие е възможно държавата да предостави авансово плащане, като за целта трябва да се попълни [специален формуляр](#). Към него трябва да се приложат същите документи като посочените в буква а).

### Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?

Жертвата трябва да представи всички документи, в които се съдържат доказателства за претърпените вреди (вж. параграф 1.1). Освен това тя трябва да представи свидетели, които могат да потвърдят, че е понесла претендираните от нея вреди.

### Съществуват ли съдебни такси, или други разходи, свързани с искам?

Ако цената на искам е по-малка от 5000 EUR, не се дължи такса и искът може да бъде предявен от самата жертва.

Ако цената на искам е по-голяма от 5000 EUR, той трябва да бъде предявен от адвокат, представляващ жертвата, и за него се дължи съдебна такса, освен когато жертвата получава правна помощ.

За жертви на престъпления с упражняване на насилие и жертви на домашно насилие молбата за авансово плащане се изпраща до Комисията за защита на жертвите на престъпления (CPVC) и жертвата се освобождава от плащане на всякакви разходи или такси.

Ако престъплението е извършено на територията на друга държава — членка на ЕС, молбата може да бъде подадена до CPVC, при условие че обичайното местопребиваване на ищеца е в Португалия.

### Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?

Да, при определени обстоятелства можете да подадете молба за правна помощ.

Жертвата има право да получи правна консултация и насоки във връзка с нейната роля в хода на производството.

Ако желаете да се конституирате в производството като граждански ищец, трябва да подадете молба за правна помощ още на ранен етап от производството; така молба трябва да подадете и когато, в качеството си на свидетел, желаете да бъдете придружавани от адвокат, а не разполагате с финансови средства за покриване на съответните разходи.

Молба за правна помощ може да бъде подадена и с цел:

пълно или частично освобождаване от плащането на съдебната такса;

назначаване на адвокати и плащане на адвокатските хонорари; или

разсрочено плащане на съдебната такса или на адвокатските хонорари.

Бележка: Решението по молбите за правна помощ се взема от органите за социална сигурност въз основа на формула за изчисление, в която се вземат предвид имуществото, приходите и разходите на ищеца. Молбата за правна помощ трябва да бъде подадена, като се използват



формулярите, предоставяни безплатно от службите за социална сигурност. Формулярът може да бъде подаден лично, по факса, пощата или по интернет, в последния случай чрез попълване на съответния [цифров формуляр](#). Молбата трябва да бъде придружена от набор от документи, които потвърждават финансовите затруднения на ищеца. Решението се взема в срок от 30 дни. Подаването на тази молба не води до никакви разходи за жертвата.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Ако не бъде постановена осъдителна присъда.

Ако жертвата не може да докаже вредите, които е понесла.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Да. Можете да обжалвате решението, ако сте се конституирали в производството като граждански ищец.

Можете също така да прибегнете до конвенционални средства (гражданските съдилища), ако по някаква причина искът не е бил разгледан.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Да. Ако ответникът не изплати доброволно обезщетението, жертвата може да предприеме действия по принудително изпълнение, тоест да се обърне към съда за изпълнение на решението за присъждане на обезщетение за причинени вреди, например чрез налагане на заповед за запор върху заплата, банкови сметки, недвижими имоти или движими вещи, докато не бъде събрана сумата на присъденото на жертвата обезщетение за причинени вреди.

Последна актуализация: 07/04/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Румъния**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение за причинени вреди или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

За да получи обезщетение за вреди, причинени в резултат на престъпление, увреденото лице може да сезира или наказателен, или граждански съд.

Най-важното процесуално средство, чрез което жертвите на престъпление може да получат заповед, с която от подсъдимия се изисква да плати обезщетение или компенсация, е предявяването на граждански иск в рамките на наказателно производство. Предимството на този подход е, че той позволява да се използва целият набор от доказателства, представени пред наказателния съд, докато отделни граждански производства пред граждански съд се ръководят от „принципа на наличност“.

Разпоредбите, с които се урежда предявяването на граждански искове в рамките на наказателно производство, са посочени в членове 19—28 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Целта на предявявания в рамките на наказателното производство граждански иск е лицата да бъдат подведени под гражданска отговорност за вреди, причинени в резултат на престъплението, което е предмет на наказателното производство.

Граждански иск може да бъде предявен от увредено лице — или от неговите наследници — което е граждански ищец в производство срещу подсъдим и, когато е приложимо, страна с гражданска отговорност.

Когато увреденото лице е недееспособно или има ограничена дееспособност, гражданският иск може да бъде предявен от негово име от законен представител или, когато е приложимо, от прокурор.

Ако не са се конституирали в наказателното производство като граждански ищец, увредените лица или техните правоприемници може да предявят иск пред гражданския съд за обезщетение за вредите, причинени в резултат на престъпление.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

В началото на първото заседание увреденото лице се уведомява за правото си да се конституира в наказателното производство като граждански ищец.

Молба за конституиране като граждански ищец (*cerere de constituire ca parte civilă*) може да бъде подадена през досъдебните етапи на наказателно преследване или да бъде представена пред съдебния състав, както и в хода на процеса, но трябва да бъде подадена, преди да започне привличането на обвиняем.

Докато привличането на обвиняем е все още в ход, гражданският ищец може да поправи всякакви технически грешки в молбата за конституиране като граждански ищец, да увеличи или да намали стойността на искам и да поиска обезщетение за материални щети под формата на плащане в брой, ако вече не е възможно предоставянето на обезщетение в натура.

#### **За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени загуби, пропуснати ползи и лихви)?**

Конституирането като граждански ищец се извършва в писмен вид или устно. В мотивите и доказателствата, на които се основава искът, трябва да бъдат посочени естеството и размерът на искам.

Ако това е извършено устно, съдът е длъжен да го запише в официален протокол или, когато е приложимо, в съдебно разпореждане (*încheiere*).

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Няма специален формуляр, но предявяването на граждански иск в рамките на наказателно производство е възможно, ако са изпълнени следните условия: гражданският ищец се конституира в производството, преди да започне съдебното следствие, като това се извършва писмено или устно с посочване на естеството и размера на искам, както и на мотивите и доказателствата, на които се основава искът.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

В наказателното производство под доказателство се разбира всеки факт, който служи за установяване на наличието или липсата на престъпление, за установяване на лицето, което го е извършило, и за определяне на обстоятелствата, необходими за справедливото решаване на делото, и който допринася за установяване на истината в рамките на наказателното производство.

#### **Има ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

За предявяването пред наказателния или гражданския съд на граждански иск за определяне на гражданската отговорност на подсъдим и/или страна с гражданска отговорност не се дължат съдебни такси (*taxă de timbru*).

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Ищците и страните в наказателния процес се представляват или подпомагат от адвокат.

По време на наказателното преследване адвокатът на увреденото лице има право да бъде информиран за датата и часа на наказателното разследване или на изслушването пред съдия по правата и свободите (*judcător de drepturi și libertăți*), както и да присъства на всеки етап от наказателното преследване, освен ако не е предвидено друго в закона, право да се запознае с материалите по делото и да подава молби и становища. В същото време адвокатът на увреденото лице има право да получи времето и средствата, необходими за подготовка и организиране на ефективна защита.

Правната помощ за увреденото лице е задължителна, когато то е недееспособно или с ограничена дееспособност, както и когато увреденото лице е жертва на престъпления, свързани с малтретиране на малолетни или непълнолетни лица, домашно насилие, престъпления, свързани с трафик и експлоатация на уязвими лица, и престъпления срещу сексуалната свобода и неприкосновеност. Когато съдът прецени, че по определени причини увреденото лице няма да е в състояние да се защити, той назначава определен от съда адвокат, който да го защитава.

Увреденото лице има право да ползва безплатно услугите на преводач, когато не разбира, не говори добре или не може да комуникира на румънски език, както и право да получи писмен превод на език, който разбира, на всяко извънсъдебно решение (*soluție de netrimiterе în judecată*), в случай че не разбира румънски език.

#### **Кога наказателният съд може да отхвърли или да откаже да се произнесе по моя иск срещу подсъдимия?**

Както е посочено по-горе, предявяването на граждански иск в рамките на наказателно производство е възможно, ако са изпълнени следните условия: гражданският ищец се конституира в производството, преди да започне привличането на обвиняеми, като това се извършва писмено или устно с посочване на естеството и размера на иска, както и на мотивите и доказателствата, на които се основава искът.

Съгласно Наказателно-процесуалния кодекс съдът оставя без разглеждане граждански иск в следните случаи: в случай на оправдаване на подсъдимия; прекратяване на наказателно производство на основание, че деянието не се урежда от наказателното право, не е имало предварителна жалба, разрешение или сезиране на компетентен орган или друго, предвидено от закона условие, което е необходимо за възбуждане на наказателно преследване; амнистия; смърт на заподозрения или подсъдимия или заличаване на регистрацията на заподозрения или подсъдимото юридическо лице; прилагане на окончателно решение (*res judicata*); извършено е прехвърляне на производството, договорено с друга държава, в съответствие със закона; прекратяване на наказателното производство след оттегляне на предходната жалба; и, ако съдът приеме споразумение за признаване на вина, без да е постигнато споразумение или споразумение за медиация между страните по гражданския иск. В този случай увреденото лице може да предяви иск пред гражданския съд за обезщетение за вреди, причинени в резултат на престъпление.

#### **Мога ли да обжалвам това решение, или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако съд остави граждански иск без разглеждане, увреденото лице може да предяви иск пред гражданския съд за обезщетение за вреди, причинени в резултат на престъпление.

Ако наказателен съд се е произнесъл по гражданския иск, увредено лице, което не е удовлетворено от това решение, може да го обжалва в срок от 10 дни от произнасянето на решението или, когато е приложимо, в срок от 10 дни от връчването на протокола за решението.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение за вреди от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа за това?**

Разпореденията относно обезщетения с граждански характер и разноски, платими на страните, които са част от присъда в наказателно производство, се изпълняват в съответствие с гражданското право.

Първоначално задължение, установено със съдебно решение или друго изпълнително основание, се изпълнява доброволно.

Ако длъжникът не изпълни задължението доброволно, тогава изпълнението се осигурява чрез принудителни мерки, които се иницират чрез подаване на молба до орган по принудително изпълнение.

Освен ако не е предвидено друго в закона, принудителното изпълнение на всеки акт, който се ползва с изпълнителна сила, се извършва от съдебен изпълнител (*executor judecătoresc*).

Изпълнителното производство е вторият етап от гражданското производство и то има за цел главно да се осигури реалното упражняване на правото, признато в съдебно решение или в друго изпълнително основание. Изпълнителното производство предоставя гаранции на взыскател, който е титуляр на правото, признато в съдебното решение/изпълнителното основание, че може да принуди длъжника да изпълни онези свои задължения, които е отказал да изпълни доброволно.

Разпоредбите относно принудителното изпълнение се съдържат в членове 622—914 от Гражданския процесуален кодекс.

Последна актуализация: 08/08/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Словения**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Страна, която е претърпяла щети, може да претендира за обезщетение от извършителя в наказателно производство, като внесе **граждански иск** (*pretoženjskopravni zahtevек*).

Молбата за граждански иск (граждански ищец в наказателно производство) се внася до органа, в който е подадена наказателната жалба (**Областната прокуратура**), или до **съда**, в който ще се гледа делото.

Гражданският иск може да включва обезщетение, връщането на вещь или отмяна на правна сделка.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Когато е подаден от правоимащ ищец, гражданският иск вследствие на престъпление се разглежда в **наказателно производство, ако това не забавя прекомерно процеса**.

Граждански иск в наказателно производство може да се предяви **не по-късно от края на изслушванията пред съда на първа инстанция**.

Ако ищецът не внесе молбата за граждански иск в наказателното производство преди повдигането на обвиненията, той **ще бъде уведомен**, че може да направи това до края на основното изслушване.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Правоимащият ищец трябва **точно да посочи претенцията си и да представи съпътстващи документи** (като доклади, фактури, медицински документи). Точно посочване на претенцията означава, че ищецът трябва, доколкото е възможно, да посочи вида и размера на щетата и средствата за обезщетение.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Съдържанието на иска на пострадалия трябва да се докаже по обичайния начин (т.е. доклади, фактури, медицински документи)

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Да, на всеки етап от производството се заплащат съдебни такси, като размерът зависи от стойността на иска.

Таксата за одобряване на молбата за граждански иск при наказателно производство (напълно или частично) се плаща от ответника.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

В съдебното производство чужденците (които не живеят в Република Словения) имат право на безплатна правна помощ (правни консултации, правно представяне и други правни услуги, или освобождаване от плащане на разходите по производството) **при условията на реципрочност** или при условия **и в случаи, определени от международните споразумения**, които са обвързващи за Република Словения.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Съдът се произнася в полза на гражданския иск (изцяло или частично) единствено ако извършителят на престъплението е осъден (със съдебно решение, в което обвиняемият е признат за виновен). В другите случаи (когато информацията от наказателното производство не дава достатъчно основание за пълно или частично съдебно решение), на потърпевшия, изцяло или частично, **се препоръчва да предяви граждански иск**, тъй като **наказателният съд не може да отхвърли иска**.

Дори в случай че съдът издаде решение, с което обвиняемият е **оправдан** или **обвиненията се отхвърлят**, или ако съдът издаде решение, водещо до **спиране на производството** или отхвърляне на обвинението, той **насочва пострадалия** да подаде свой граждански иск **в граждански съд**.

Ако съдът заяви, **че не е компетентен** по отношение на наказателни производства, той следва да **информира пострадалия**, че тя може да **уведоми** за своя граждански иск в наказателното производство компетентния съд, който ще започне или ще продължи процедурите.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Не, защото пострадалият може да оспорва съдебното решение единствено по отношение на решението на съда за разходите по наказателното производство.

Единственото изключение са случаите, в които прокурорът е поел обвинението от пострадалия в качеството си на обвинител. Тук пострадалият може да обжалва решението във всички аспекти, включително решението по отношение на граждански искиове.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

След като решението по гражданския иск стане окончателно, пострадалият може да поиска съдът на първа инстанция да издаде заверено копие на решението, посочващо, че решението влиза в сила.

Решението влиза в сила, ако е станало окончателно и срокът за доброволно плащане е изтекъл. Компетентният съд налага изпълнението на окончателното съдебно решение, което представлява изпълнително основание в съответствие с разпоредбите, приложими към процедурата по изпълнение. Въз основа на изпълнителния акт (решение) в компетентния районен съд се внася предложение, посочващо средствата за принудително изпълнение (напр. запор върху доходи, средства по банкови сметки, запор или възбрана на движимо или недвижимо имущество).

В съдебното производство чужденците (които не живеят в Република Словения) имат право на **безплатна правна помощ при условията на реципрочност** или при условията и случаите по силата на международни договори, които са обвързващи за Република Словения.

Последна актуализация: 12/03/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Словакия**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение за причинени вреди или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Може да се претендира за обезщетение за причинени вреди от извършител в рамките на наказателно производство чрез устно изявление, отбелязано в протокола от заседанието, или чрез подаване на нарочна писмена молба. Жертва, която съгласно законодателството има право да претендира за обезщетение от извършителя за загуби, причинени в резултат на извършеното срещу нея престъпление, има право също така да поиска от съда като част от осъдителната присъда да разпореди на обвиняемия да плати обезщетение за причинените вреди; жертвата трябва да подаде тази молба най-късно до края на разследването или ускореното разследване. В молбата трябва да се посочват ясно причините за иска и размерът на исканото обезщетение. В хода на изслушването жертвата получава информация за правото на обезщетение и за процедурата за упражняване на това право.

Ако е налице основателно опасение, че удовлетворяването на иска на жертвата за обезщетение за загубите, причинени в резултат на престъплението, ще бъде възпрепятствано или ще възникнат пречки за това, искът може да бъде обезпечен с активите на подсъдимия или други права на собственост до вероятния размер на загубите. Решението за изземване на активи се взема от съда въз основа на молба, подадена от прокурора или жертвата, или — в случай на досъдебно производство — от прокурора въз основа на подадена от жертвата молба; в досъдебното производство прокурорът може да обезпечи иска дори и без жертвата да е подала молба, ако това е необходимо за защита на интересите на жертвата, особено ако е налице риск от забавяне.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?**

За да може иск за обезщетение за причинени вреди да бъде отсъден в рамките на наказателното производство, той трябва да бъде предявен от жертвата до края на разследването или на ускореното разследване.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени загуби, пропуснати ползи и лихви)?**

За да може съдът да разгледа иск за обезщетение за причинени вреди в рамките на наказателно производство, жертвата трябва да предяви иска в надлежна форма и при спазване на установените срокове. За да се счита, че искът за обезщетение за причинени вреди е предявен в срок, той трябва да се подаде най-късно до края на разследването, което означава, че по принцип искът трябва да бъде предявен преди окончателното разглеждане на преписката по разследването. В иска за обезщетение за причинени вреди трябва да се посочат ясно причините за предявяването му и размерът на търсеното от жертвата обезщетение. Когато се произнася по обезщетението за причинени вреди в хода на наказателното производство, съдът е обвързан от размера, претендиран от жертвата.

#### **Има ли специални формуляри за такива искиове?**

Не.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

В хода на разследването трябва да се представят доказателства за основателността на иска за обезщетение за причинени вреди, от които може надеждно да се определи размерът на понесените загуби. В случай на телесна повреда в хода на разследването може да бъде назначено вещо лице, което да оцени степента на телесната повреда.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

В рамките на наказателното производство за претендирането на обезщетение за причинени вреди не се дължат такси.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Когато жертва предяви иск за обезщетение за причинени вреди и не разполага с достатъчно средства, за да плати свързаните с него разходи, прокурорът в съдебното производство може да назначи като неин представител адвокат или такъв може да бъде определен от председателя на съдебния състав по делото, дори и без да е подадена молба, ако се прецени, че е необходимо да се защитят интересите на жертвата. Жертвата трябва да докаже, че не разполага с достатъчно средства.

При първоначалния си контакт с жертвата правоприлагащият орган трябва да ѝ предостави в писмен вид информация за нейните права в наказателното преследване и относно организациите за подкрепа на жертвите и предоставяните от тях услуги. Правните консултации също са част от тези услуги.

#### **Кога наказателният съд може да отхвърли или да откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Ако сред събраните доказателства не се намери основание за обявяване на отговорност за причинени вреди или ако за да бъде взето решение относно отговорността за вреди са нужни допълнителни доказателства, надхвърлящи необходимото за наказателното преследване.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Да, жертвата може да подаде жалба срещу такова решение във връзка с иска за обезщетение за причинени вреди.

Ако жалбата на жертвата не бъде уважена, тя може да претендира впоследствие за обезщетение за причинени вреди директно от извършителя по реда на гражданското производство.

Всяко лице, което е претърпяло телесна повреда, причинена в резултат на умишлено престъпление, свързано с насилие, или неимуществени вреди, причинени в резултат на определени престъпления срещу свободата и човешкото достойнство, или на жестоко престъпление спрямо близък човек или лице, за което извършителят се грижи, може да подаде молба за обезщетение за причинени вреди до Министерството на правосъдието. Жертвите на такива престъпления имат право на обезщетение за вреди дори ако съдебното решение, присъдата, постановена в опростено наказателно производство, или другото съответно решение все още не са постановени или не са станали окончателни, при условие че резултатите от проведеното до момента разследване или ускорено разследване не пораждаат никакво основателно съмнение относно извършено деяние, което представлява престъпление, свързано с насилие, в резултат на което е причинена телесна повреда на жертвата. След подаването на молбата министерството преценява дали резултатите от разследването пораждаат съмнения по отношение на изложените факти. Ако са налице съмнения, обезщетението за причинени вреди не може да бъде присъдено. Молба може да бъде подадена отново, когато това е обосновано, например ако има забавяне при разследването.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение за вреди от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?**

Ако извършителят не изпълни доброволно задълженията си, разпоредени от съда в рамките на наказателното производство, жертвата получава изпълнителен лист, след като решението на съда стане изпълняемо, въз основа на който може да пристъпи към изпълнение на съдебното решение спрямо извършителя в рамките на производство по принудително събиране. В тези случаи жертвата може да потърси правна помощ от адвокат.

Последна актуализация: 27/02/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Финландия**

#### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

Искове за обезщетение в резултат от престъпление обикновено се обработват като част от процеса по наказателното дело, но могат да бъдат и отделени, за да бъдат обработени по други производства.

Можете да поискате от прокурора да представи Вашия иск за обезщетение във връзка с въпросното престъпление в съда. Добре е да информирате полицията за това по време на предварителното разследване. Прокурорът може да предяви иска за обезщетение от Ваше име, ако въпросът е ясен и лесен за разрешаване. Ако прокурорът не представи иска за обезщетение, той ще Ви уведоми писмено за това.

Можете също така сам да предявите Вашия иск за обезщетение в съда по време на производството по наказателното дело или това може да бъде направено от Ваше име от правен съветник.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?**

Ако претендирате за обезщетение от извършителя, трябва да съобщите това на полицията по време на предварителното следствие или най-късно в съда по време на заседанието по делото.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Ако сте жертва на престъпление, можете да претендирате за обезщетение за:

- повредено или изгубено имущество във връзка с щетите;
  - всички необходими медицински и други съществени разходи;
  - пропуснати ползи;
  - болка, болести и други временни проблеми;
  - трайни проблеми; и
  - душевна болка. Обезщетение може да бъде изплатено за душевна болка, ако въпросното деяние:
- е нарушило Вашата свобода, спокойствие, чест или личен живот;
- Ви е дискриминирало;



е нарушило личната Ви неприкосновеност; или  
е нарушило сериозно по друг начин Вашето човешко достойнство.

Вашите близки роднини също може да имат право на разумно обезщетение за съществени разходи и пропуснати ползи, причинени им поради полагането на грижи за Вас заради уврежданията, които сте понесли в резултат от престъплението.

Ако сте организирали погребението на лице, починало в резултат от престъпление, имате право да поискате обезщетение от извършителя за разходите, направени за погребението. Родителите, децата и съпругът/съпругата на починалия или други особено близки на починалия лица също имат право на разумно обезщетение за направените от тях погребални разходи.

Съдът не може да разпреди друго или повече, отколкото сте предявили като заинтересована страна. Така че исквете за обезщетение, които внасяте, са максималният размер на обезщетението, което ще бъде разпоредено. Имате право също така да претендирате за лихва върху размера на обезщетението, което сте поискали. Ако сте били призован в съда лично за уточняване на въпроса, имате право да получите дневни надбавки и компенсация за пътните разходи и пропуснатите ползи.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Няма специален формуляр.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Можете да докажете размера на щетите, като представите разписки за разходите, причинени от престъплението. Трябва да представите и доказателства за всякакви пропуснати ползи, застрахователно самоучастие, както и пътни и други разходи, свързани с изясняване на случая, за който се иска обезщетение.

За болки, болести и други временни проблеми, както и за трайни проблеми, обезщетението се определя, като се вземат предвид естеството и тежестта на увреждането, естеството и продължителността на грижите, които то изисква, както и продължителността на проблема.

Обезщетението за траен проблем се определя, като се вземат предвид естеството и тежестта на телесната повреда и възрастта на лицето, страдащо от проблема. Всяко конкретно влошаване на качеството на живот на лицето, страдащо от телесна повреда, също може да бъде взето под внимание като фактор за увеличаване на размера на присъжданото обезщетение. За да докажете това, се нуждаете от медицински свидетелства от лекар, обясняващи естеството на уврежданията и грижите, необходими за тяхното лечение.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Не се заплащат съдебни такси за разглеждане на делото в районния съд (*käräjäoikeus*), ако искът за обезщетение се предявява във връзка с отправените от прокурора обвинения. Ако исквете за обезщетение се предявяват като отделно гражданско дело, се заплаща съдебна такса за разглеждане на делото.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Ако отговаряте на условията за получаване на правна помощ, можете да я получите както по време на предварителното следствие, така и при съдебното производство. На жертвите на домашно насилие, сексуални престъпления или тежки престъпления срещу живота, здравето или свободата на жертвата може да бъде предоставен съветник, на когото се заплаща с държавни средства. Правна помощ може да бъде получена по дела, разглеждани от финландските съдилища, въпреки че не живеете във Финландия.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Ако по време на предварителното разследване сте съобщили, че желаете да потърсите обезщетение сам или като използвате адвокат, или ако прокурорът не приеме Вашето искане, районният съд ще отправи запитване към Вас за евентуални искове за обезщетение. Районният съд може да определи срок, в който да му бъде изпратен искът за обезщетение. Неподаването на писмен иск може да стане причина районният съд да не разгледа подаден на по-късен етап от Вас иск за обезщетение.

Съдът ще отхвърли Вашия иск за обезщетение, ако не са представени достатъчно доказателства, които да го подкрепят.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Ако искате да обжалвате решението на районния съд, трябва да уведомите този съд за Вашата неудовлетвореност в срок от седем дни от датата, на която е постановено решението. След като сте уведомили съда за Вашата неудовлетвореност, можете да обжалвате решението пред компетентния апелативен съд (*hovioikeus*). Вашата жалба трябва да бъде изпратена до районния съд в срок до 30 дни от датата на издаване на решението на районния съд. По принцип ще трябва да поискате продължително разглеждане, за да може апелативният съд да проследи случая изцяло.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

Ако ответникът не плати доброволно обезщетението, можете да поискате Вашия иск да бъде приведен в изпълнение от съдия-изпълнител. Трябва да изпратите на съдия-изпълнителя молбата за принудително изпълнение и да приложите към нея съдебното решение, потвърждаващо Вашето право на обезщетение. Молбата за принудително изпълнение се подава до съдия-изпълнителя за мястото, където длъжникът живее, или по местопребиваване. Ако длъжниците са няколко и живеят в различни населени места, достатъчно е да се подаде молба до един съдия-изпълнител. По-подробни насоки относно подаването на иски молби за обезщетение можете да поискате от службата по правоприлагане (*ulosottovirasto*). Данни за контакт с бюрата по правоприлагане можете да намерите: [тук](#) (на финландски, шведски и английски език).

Последна актуализация: 19/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [sv](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#)

[et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lv](#) [lt](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [fi](#) вече са

преведени.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Швеция**

Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя на престъплението в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?



Първо трябва да се обърнете към полицията или прокуратурата. Те имат и задължението да разследват исковете за обезщетение, предявени от пострадали лица. Ако не се ползвате от услугите на Ваш процесуален представител по време на процеса, прокурорът по принцип също трябва да помогне при предявяването на иска за обезщетение срещу извършителя на престъплението, ако това се прави във връзка с наказателно дело.

#### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?**

Искът трябва да бъде предявен възможно най-рано, още по време на полицейското разследване, така че да може да бъде разследван и да бъдат събрани доказателства. Възможно е обаче да се предяви иск чак до началото на главното производство по наказателното дело.

#### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Шведското право в областта на обезщетението за вреди се основава на принципа на поправяне на вредите — доколкото е възможно, пострадалият се възстановява в същото финансово положение, което би имал, ако вредите не са настъпили. Това означава, че можете да претендирате за обезщетение за всички финансови загуби, причинени от вредата. Пострадалият обаче е длъжен да ограничи вредите във възможно най-голяма степен.

Обезщетение може да бъде присъдено в следните случаи:

телесна повреда (вкл. разходи за здравни грижи), обезщетение за загуба на доходи, физическо и психическо страдание от временен характер (болка и страдание), обезщетение за трайни външни травми (обезобразяване) и трайни функционални травми (неработоспособност);

тежко нарушаване на личната неприкосновеност, когато престъплението е против личността, свободата, спокойствието или честта на жертвата; материални вреди, напр. откраднато или повредено имущество;

изцяло имуществени вреди, т.е. изцяло икономически вреди, възникнали например в случай на измама или присвояване.

Искът следва да бъде подробно описан в съответните рубрики, а после целият иск следва да бъде обобщен. Ищецът има право на лихва от деня на престъплението или от последваща дата, на която е настъпила вредата. Искът за лихва също трябва да бъде предявен, за да може съдът да се произнесе по него.

#### **Има ли специални формуляри за такива искове?**

Полицията и прокуратурата имат специални формуляри за исковете за обезщетения за вреди, които можете да използвате.

#### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Някои от доказателствата, които са необходими за получаване на обезщетение за вреди, обикновено са включени в полицейското разследване и могат да бъдат използвани от прокурора с цел установяване на престъплението. Такива например са обстоятелствата около престъплението и вредите, причинени от него.

Ищецът трябва да може да представи доказателства, потвърждаващи неговите претенции, например за разходите (разписки), загуба на доходи (доказателство за травми/отпуск по болест и загуба на доходи), материални вреди (документи, доказващи стойността на унищоженото имущество или разходите за ремонт/обезценяването на увреденото имущество).

В случай на обезщетение за престъпление с по-ниска степен на обществена опасност ищецът не е длъжен да представя специални доказателства. Обезщетението за такова престъпление ще бъде в зависимост от оценката на вредите от престъплението.

#### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Не, когато се предявява иск за обезщетение за вреди във връзка с наказателно дело, няма такси.

#### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

В качеството си на ищец/пострадал по време на наказателното производство имате право на правна помощ от лице по Ваш избор. Това се прилага например в случаи на тежки престъпления против личността, сексуални престъпления, домашно насилие или в други случаи, при които е налице недвусмислена нужда от съдействие. Ако желаете да получите такава правна помощ, можете да уведомите полицията или прокуратурата, които след това ще изпратят молбата Ви до съда, който на свой ред ще реши дали ще Ви бъде предоставен адвокат. Адвокатът на ищеца може да предостави помощ и подкрепа по време на целия процес, както и да подготви и да внесе иска за обезщетение. Ако ви бъде предоставен адвокат, държавата ще плати за неговите услуги.

#### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Исклучително необичайно е съдът да отхвърли иск за обезщетение за вреди, предявен във връзка с наказателно дело, макар формално това да е възможно.

Случва се понякога съдът да раздели разглеждането на наказателно дело и от делото за обезщетение за вредите. Това може да се случи, ако искът за обезщетение е сложен или недостатъчно подготвен, в резултат на което разглеждането на наказателното дело би се забавило. Фактът, че тези въпроси са разделени, означава, че първо се решава наказателното дело, а съдът разглежда делото за обезщетение за вредите след това. Поради това прокурорът впоследствие повече не може да помогне за предявяването на иска за обезщетение за вредите. По принцип за пострадалия е по-добре, ако делото за обезщетение за вредите е достатъчно добре подготвено, за да може да бъде решено едновременно с наказателното дело.

#### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Съдът трябва винаги да дава указания за обжалване. В тези указания се обяснява реда за обжалване в съответната ситуация.

Застрахователното обезщетение обикновено не зависи от делото за обезщетение за вредите, разглеждано в съда, което означава, че вредата трябва да бъде съобщена на застрахователната компания.

По отношение на обезщетението за вреди от престъпление се прилага следното. Ако извършителят на престъплението е в състояние да изплати обезщетението, първо трябва да се предяви иск срещу него. Ако той не е в състояние да плати и пострадалият не може да бъде обезщетен по друг начин за понесените вреди, обезщетение за вреди от престъпление може да бъде изплатено дори ако пострадалият не е предявил иск за обезщетение за вреди срещу извършителя на престъплението.

#### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

След като съдебното решение влезе в сила, съдът го изпраща на шведския Орган за принудително изпълнение (*Kronofogden*). Шведският Орган за принудително изпълнение от своя страна ще Ви попита дали имате нужда от помощ за изпълнението на иска. Ако отговорите с „Да“, шведският Орган за принудително изпълнение ще проучи имуществото на извършителя на престъплението. Ако той е в състояние да плати, вредите ще бъдат изплатени. Ако обаче извършителят не е в състояние да плати, ще бъдете уведомен от шведския Орган за принудително изпълнение. Ако понесените от Вас вреди не са покрити от Вашата застраховка, имате право на обезщетение от държавата за вреди от престъпление.

Последна актуализация: 09/11/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

## **Претендиране на обезщетение от извършителя - Англия и Уелс**

### **Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

В правото обезщетенията за вреди се присъждат обикновено във вид на парична сума, която се изплаща на дадено лице като компенсация за загуба или увреждане. Тези иски по правило се предявяват в гражданските съдилища и обикновено нямат връзка с конкретно престъпно деяние или извършител. Можете обаче да претендирате за обезщетение, ако сте пострадали при насилствено престъпление — този вид обезщетение се предоставя в рамките на наказателно производство и е различно от обезщетенията, които могат да се търсят по гражданското деликтно право. Съдилищата могат да издават съдебни разпореждания, задължаващи извършителя да обезщети финансово жертвата, предимно в случай на телесна повреда, загуба или вреда. Правителството смята, че е важно извършителите да възстановяват вредите от извършените от тях престъпления, и през последните години тази практика се утвърди с въвеждането на разпореждания, които задължават съдилищата да разглеждат възможността за издаване на съдебно разпореждане за обезщетение, когато е уместно, и с премахването на горната граница от 5000 GBP върху обезщетенията, присъждани от магистратските съдилища за престъпления с извършители, навършили 18 години. Правомощието да се постановява обезщетение за жертви на престъпления означава, че съдилищата могат да присъждат като репаративна мярка обезщетения в съответствие със средствата, с които разполага извършителят.

Ако сте претърпели загуба вследствие на действието или бездействието на друго лице, като загуба на доходи, имущество или дори телесна повреда, можете да подадете иск за обезщетение за тази загуба. Такъв иск се предявява пред гражданските съдилища и по никакъв начин не зависи от това дали е в ход наказателно производство.

### **В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Исковите, предявявани по деликтното право, са напълно независими от наказателното производство. Въпреки това, ако бъде издадена осъдителна присъда, тя може да бъде използвана в иска по деликтното право като доказателство, че извършителят действително е извършил деянията, които му се приписват. Съответно в някои случаи може да се окаже препоръчително да изчакате наказателното производство да приключи, преди да предявите иск по деликтното право.

### **За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

В един граждански иск основанията за предявяване на обезщетение са различни в зависимост от причинената загуба, щета или увреждане, но като цяло можете да предявите иск за загуба на парични средства или доходи, за имуществени вреди и други подобни или (в случаите на телесна повреда) за причинена болка, страдание и влошено качество на живот. Идеята на всяко обезщетение е да ви постави в такова положение, в каквото бихте били, ако инцидентът не се е състоял. Различните видове загуби следва да бъдат посочени.

Ако ви бъде присъдено обезщетение по граждански иск, неговият размер ще бъде приспаднал от сумата, която можете да получите съгласно Схемата за обезщетяване на увреждания от престъпления (Criminal Injuries Compensation Scheme).

### **Има ли специални формуляри за такива иски?**

Да, за да предявите иск в Англия и Уелс, трябва да попълните исков формуляр, Формуляр N1. За допълнителна информация вж.: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money>. За иски в Европа на стойност по-ниска от 5000 EUR можете да използвате европейската процедура за иски с малък материален интерес — при оспорвани случаи, или европейската заповед за плащане. Вижте също <https://www.gov.uk/recover-debt-from-elsewhere-in-european-union>

### **Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

При предявяване на граждански иск обстоятелствата, за които се отнася жалбата, трябва да бъдат доказани на принципа на претегляне на вероятностите, като за тази цел е необходимо да представите достатъчни доказателства за действията на ответника, които се предполага, че са причинили загубата, както и доказателства, че загубата е била причинена именно от тях. Ще трябва също да докажете размера на загубата, като необходимите за това доказателства зависят от естеството на иска и в случай на финансови загуби обикновено включват касови бележки, фактури, фишове за заплати и подобни, а в случай на телесна повреда — медицински документи.

### **Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?**

Да, такива такси съществуват и зависят от цената на иска, за повече информация вижте: <https://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/ex50-eng-pdf>

### **Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Правната помощ по граждански дела е ограничена и зависи от естеството на иска. Вероятността дадено лице, чието обичайно местожителство е извън Обединеното кралство, да получи правна помощ е малка. За повече информация вижте: <https://www.gov.uk/legal-aid/eligibility> Ищците в граждански производства обичайно са представлявани въз основа на договор с условно възнаграждение, често наричан договор на принципа „няма победа, няма възнаграждение“ („no-win, no-fee“ agreement). <https://www.lawsociety.org.uk/support-services/advice/articles/new-model-conditional-fee-agreement/>

### **Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Гражданските иски обикновено не се предявяват в наказателен съд. Двете дела са напълно независими едно от друго.

### **Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Изборът дали да обжалвате решение в гражданско дело зависи от съответните обстоятелства. За повече информация вижте: <https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part52>

### **Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

Съгласно правната система на Англия и Уелс изборът на метод за принудително изпълнение зависи изцяло от вискателя. Гражданските съдилища предлагат няколко различни метода, по които вискателят може да пристъпи към принудително изпълнение на съдебно решение, отсъдено в негова полза. Методите включват заповед за изземване (warrant of control), заповед върху доходите (attachment of earnings), заповед върху вземания на длъжника от трети лица (third party debt orders), заповед върху имущество (charging order) и заповед за продажба (order for sale). За повече информация: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money/enforce-a-judgment>

Последна актуализация: 16/10/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Северна Ирландия**

С тези въпроси се занимават ищецът/молителят, неговият представител и съдилищата.

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?**

-

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

-

**За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

-

**Има ли специални формуляри за такива искове?**

-

**Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

-

**Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

-

**Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

-

**Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

-

**Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

-

**Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

-

Последна актуализация: 02/10/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

#### **Претендиране на обезщетение от извършителя - Шотландия**

**Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство) и към кого трябва да се обърна?**

Ако обвиняемият се признае за виновен или бъде признат за виновен, съдът може да го осъди да ви плати обезщетение. Съдът ще се свърже с Вас, ако издаде съдебна заповед за плащане на обезщетение. Ако не търсите обезщетение, моля да информирате възможно най-бързо Наказателното отделение и прокуратура (*Crown Office and Procurator Fiscal Service*).

**В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?**

Не се прилага/няма информация.

**За какво мога да претендирам в искам и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?**

Не се прилага/няма информация.

**Има ли специални формуляри за такива искове?**

Не се прилага/няма информация.

**Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?**

Не се прилага/няма информация.

**Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с искам?**

Не се прилага/няма информация.

**Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?**

Не се прилага/няма информация.

**Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?**

Не се прилага/няма информация.

**Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?**

Не се прилага/няма информация.

**Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?**

Не се прилага/няма информация.

Последна актуализация: 04/05/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.